

70 kV-station, Kapellestraat 110, Ronse

Een Archeologienota

Auteur:

J. Van Bavel (bureauonderzoek, veldwerkleidster)

Autorisatie:

J.A.G. van Rooij (OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)

Colofon

VEC Nota 117

Ronse kV-station, Kapellestraat 110, Ronse

Vlaams Erfgoed Centrum bvba

Auteurs: J. Van Bavel & J.A.G. van Rooij

In opdracht van: Vertrouwelijk

Foto's en tekeningen: Vlaams Erfgoed Centrum, tenzij anders vermeld

© Vlaams Erfgoed Centrum bvba, Sint-Michiels, Brugge, maart '17

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum bvba.

Vlaams Erfgoed Centrum bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek

ISSN 2506-7486

Vlaams Erfgoed Centrum

Ten Briele 14 bus 15

8200 Sint-Michiels, Brugge

Tel + 32 (0)16 39 47 96

info@vlaamserfgoedcentrum.be

www.vlaamserfgoedcentrum.be

Inhoud

1	Verslag van resultaten van het bureauonderzoek	5
1.1	Beschrijvend gedeelte	5
1.1.1	Administratieve gegevens	6
1.1.2	Archeologische voorkennis	8
1.1.3	Huidig gebruik	9
1.1.4	Beschrijving van de geplande werken	15
1.1.5	Juridisch kader	16
1.1.6	Doelstelling en vraagstelling	18
1.2	Assessmentrapport	19
1.2.1	Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden	19
1.2.2	Beschrijving van bekende archeologische waarden	29
1.2.3	Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringen en bouwhistorische waarden	31
1.2.4	Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie	43
1.2.5	Samenvatting	45
	Literatuur	48
	Geraadpleegde websites	48
	Lijst van afbeeldingen en tabellen	48
	Bijlage 1 Plannenlijst	
	Bijlage 2 Fotolijst	

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

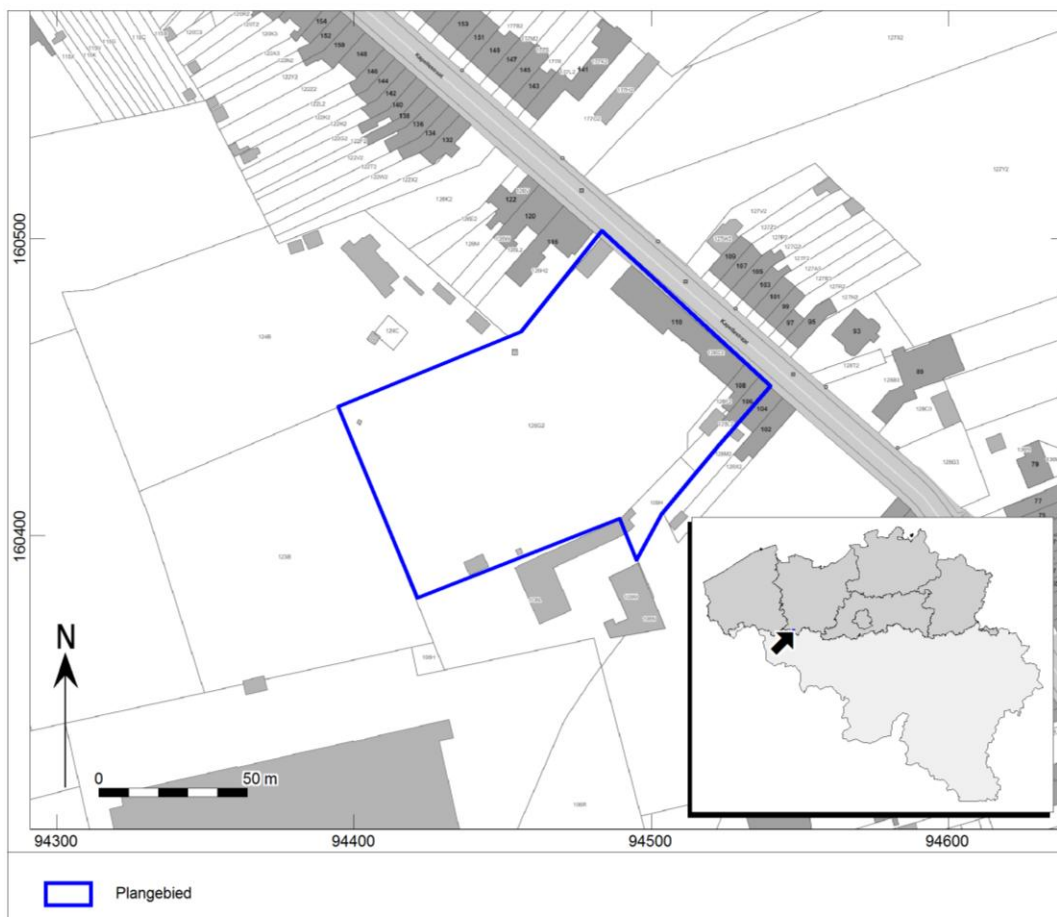
Periode	Tijd in jaren	
Nieuwste tijd:		19 ^e E - heden
Nieuwe tijd:		16 ^e E - 18 ^e E na Chr.
Middeleeuwen:		5 ^e E - 15 ^e E na Chr.
Late Middeleeuwen	13 ^e E - 15 ^e E na Chr.	
Volle Middeleeuwen	10 ^e E - 12 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen C / Karolingische periode	8 ^e E - 9 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen B / Merovingische periode	6 ^e E - 8 ^e E na Chr.	
Vroege Middeleeuwen A / Frankische periode	5 ^e E - 6 ^e E na Chr.	
Romeinse tijd:		57 voor Chr. - 402 na Chr.
IJzertijd:		800 - 57 voor Chr.
Late IJzertijd	250 - 57 voor Chr.	
Midden-IJzertijd	475/450 - 250 voor Chr.	
Vroege IJzertijd	800 - 475/450 voor Chr.	
Bronstijd:		2100/2000 - 800 voor Chr.
Neolithicum (Jonge Steentijd):		5300 - 2000 voor Chr.
Finaal-Neolithicum	3000 - 2000 voor Chr.	
Laat-Neolithicum	3500 - 3000 voor Chr.	
Midden-Neolithicum	4500 - 3500 voor Chr.	
Vroeg-Neolithicum	5300 - 4800 voor Chr.	
Mesolithicum (Midden-Steentijd):		ca. 9500 - 4000 voor Chr.
Paleolithicum (Oude Steentijd):		tot 10 000 voor Chr.

Bron: Onderzoeksbalans Vlaanderen

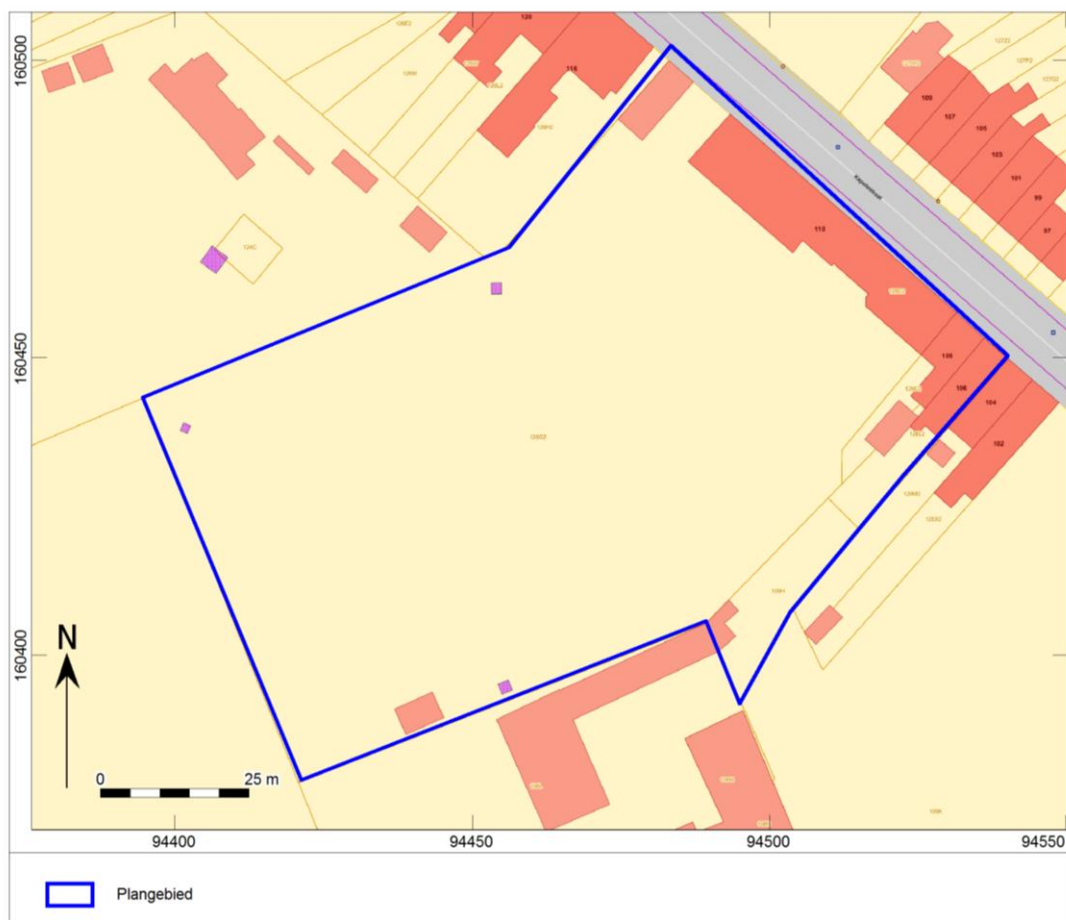
1 Verslag van resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in maart 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Kapellestraat 110 in Ronse (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een kabelverbinding en de bouw van enkele gebouwen. Hiervoor zullen enkele bestaande gebouwen (transformators, cabine, relaiszaal, compressorgebouw en inkuipingsgebouw) en hoogspanningsvelden worden afgebroken.

Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.

Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.

1.1.1 Administratieve gegevens

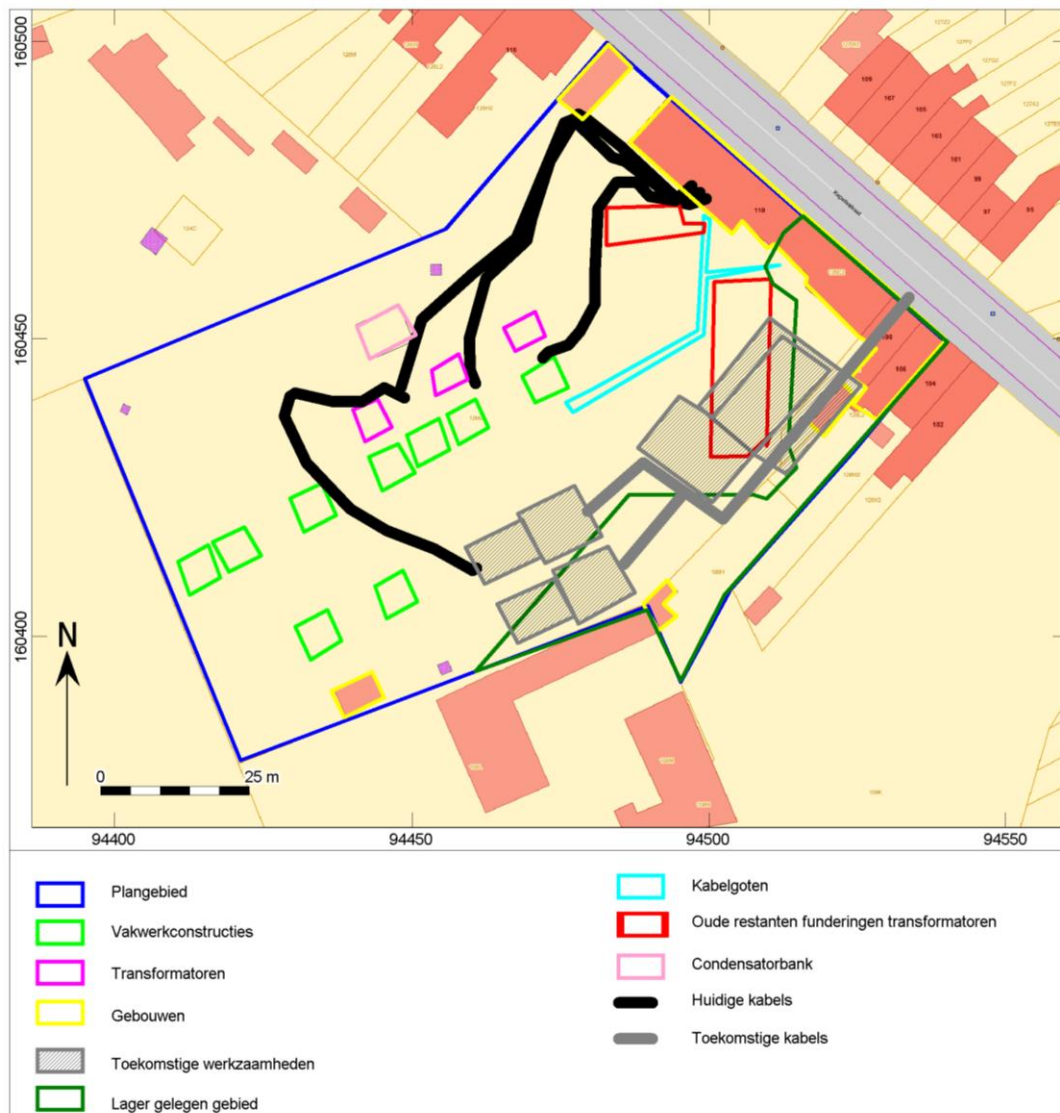
Uitgevoerde fasen binnen archeologienota:	Bureauonderzoek
Aanleiding:	Aanleg van 70 kV (kabelverbinding), de bouw en het slopen van enkele gebouwen en installaties
Locatie:	Kapellestraat 110
Gemeente:	Ronse
Provincie:	Oost-Vlaanderen
Kadastrale gegevens:	Ronse Afdeling 1, sectie A: 162 C2 en 162 G2
Diepte bodemverstoring	Toekomstige gebouwen en loettes: circa 110 cm –mv Transformators: circa 50 cm –mv Kabels: circa 80 cm –mv
Oppervlakte plangebied	Circa 8500 m ² waarvan circa 2650 m ² voor grondwerken / 0,85 ha waarvan 0,27 ha voor grondwerken
Coördinaten (bounding box; Lambertcoördinaten (EPSG:31370))	NW: 94.396,3/ 160.442,8 NO: 94.481,9/ 160.499,7

	ZO: 94.531,4/ 160.457
	ZW: 94.421,9/ 160.377,9
Projectcode	2017B73
VEC-projectcode:	4190083
Auteur:	J. Van Bavel (bureauonderzoek, veldwerkleidster)
Autorisatie: ¹	J.A.G. van Rooij (erkende archeoloog, erkenningsnummer OE/ERK/Archeoloog/2017/00169)
Begindatum onderzoek:	07/03/2017
Einddatum onderzoek:	14/03/2017
Beheer en plaats documentatie:	Vlaams Erfgoed Centrum Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels, Brugge
Relevante thesaurustermen:	Bureauonderzoek.

Het plangebied is opgehoogd geweest in de eerste helft van 20ste eeuw (tussen circa 1921 en 1950) voor de aanleg van het hoogspanningstation met circa 1 m.² Via de opdrachtgever is er aangenomen dat er eerst 1,3 m –mv is afgegraven voor de aanleg van de transformators, de vakwerken, etc. Daarna werd het zuidelijke gedeelte tot op de grens met een lager gelegen gebied opgehoogd omdat het gebied daar af helt. Voor een hoogspanningstation wou men het gebied horizontaal effenen. Ter verduidelijking afb. 3.

¹ J.A.G. van Rooij is een werknemer bij ADC ArcheoProjecten BV. ADC ArcheoProjecten voert onderzoek in onderaanneming uit voor het

² Informatie van de opdrachtgever (mondeling contact).

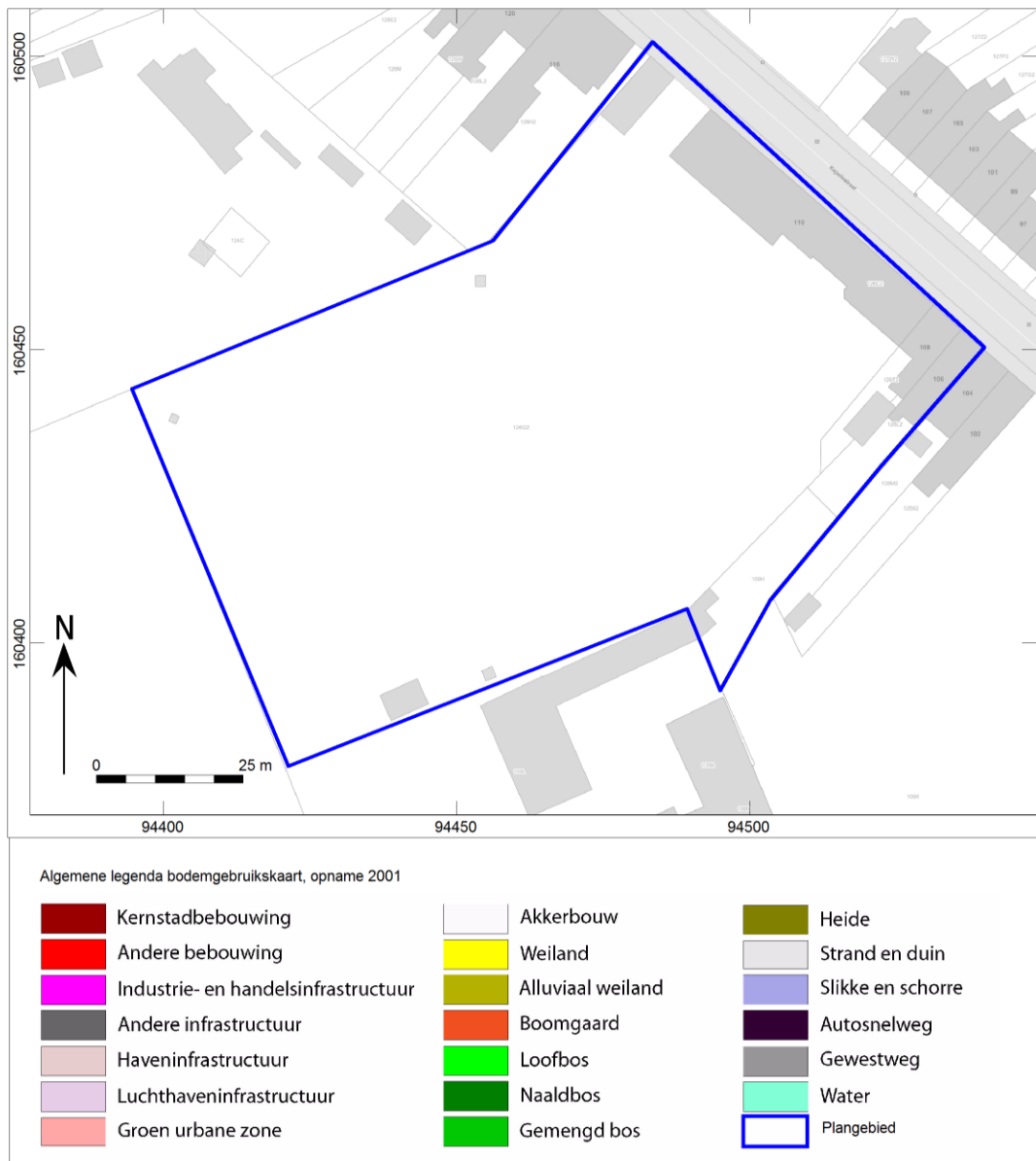

Afb. 3. Verstoringskaart van de huidige en toekomstige verstoringen.

1.1.2 Archeologische voorkennis

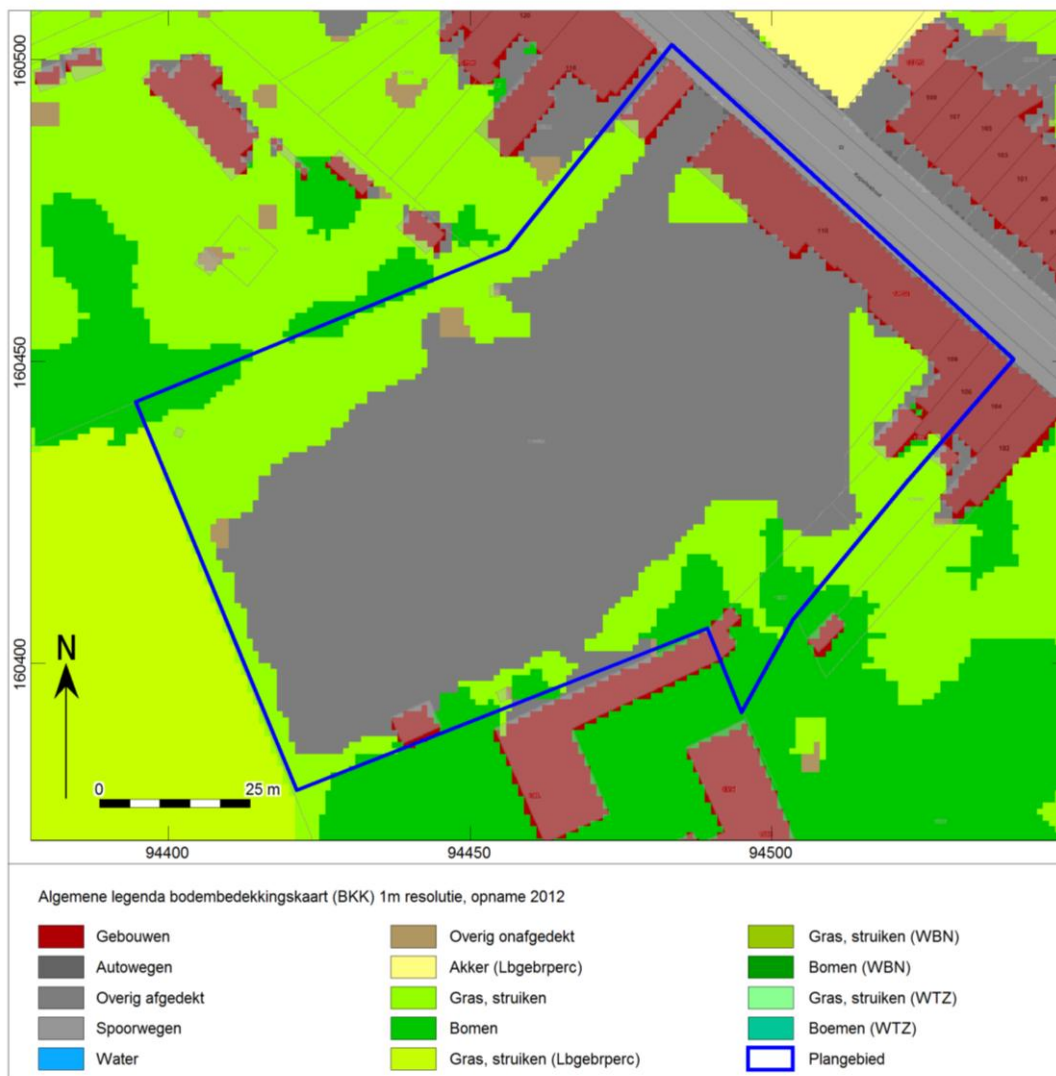
Er heeft nog geen archeologisch onderzoek plaatsgevonden in het plangebied. Wel is bekend dat het plangebied is vastgesteld als bouwkundig erfgoed met betrekking tot het gebouw(-en) met huisnummer 110 dat aan de Kapellestraat liggen. Hierover meer bij het deel bouwhistorische schets op pag. 32.

1.1.3 Huidig gebruik

Afb. 4. Locatie van het plangebied op de bodemgebruikskaart.

Het bodemgebruiksbestand dat aan de basis ligt van de bodemgebruikskaart (2001) geeft weer dat het plangebied bedekt was als akkerland.

Afb. 5. Locatie van het plangebied op de bodembedekkingskaart.

Het bodembedekkingsbestand dat aan de grondslag ligt voor de bodembedekkingskaart (2012) toont aan dat het plangebied hoofdzakelijk afgedekt is. In het noordoostelijke gedeelte van het plangebied staan er gebouwen. Verder komen in het plangebied gras en bomen voor.

Afb. 6. Locatie van het plangebied op luchtfoto 2013-2015.

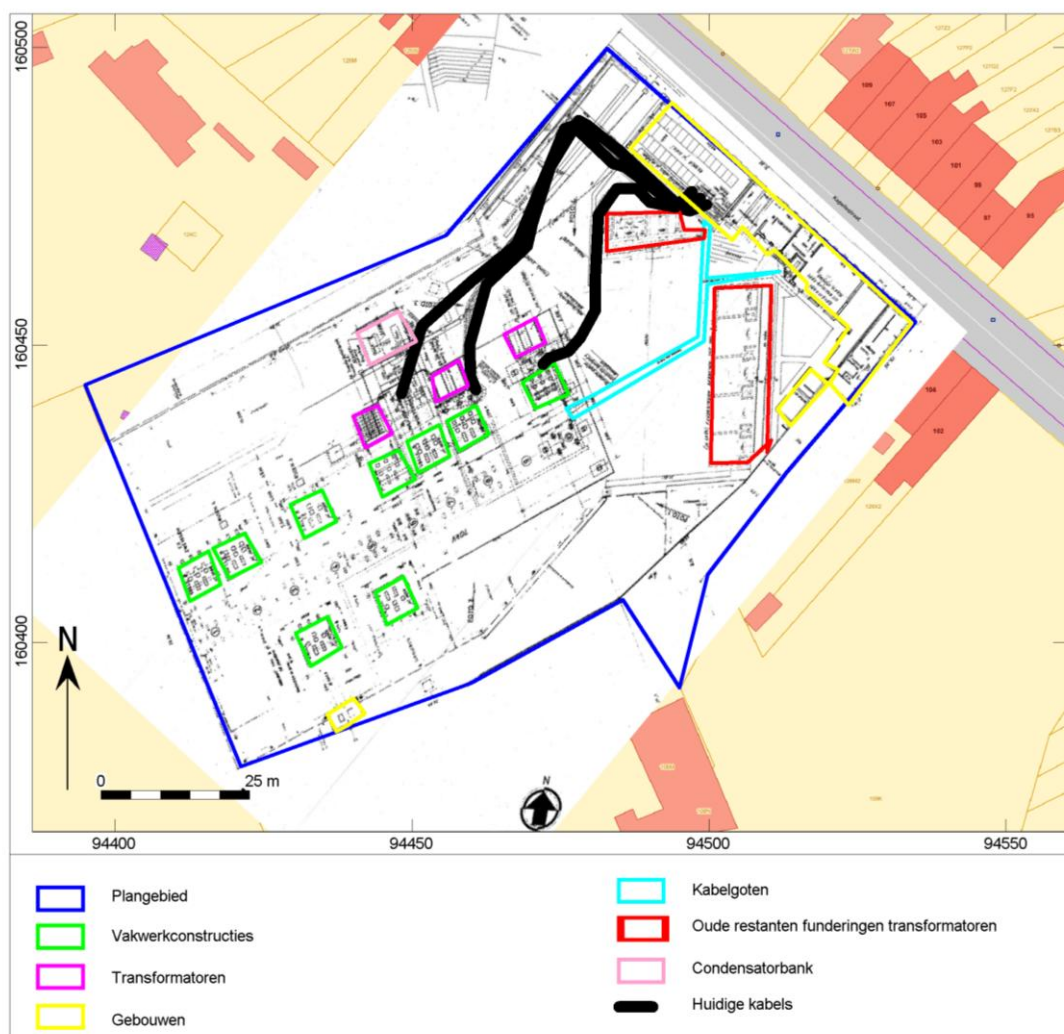
De luchtfoto van 2013-2015 geeft het plangebied weer als een hoogspanningsstation waarop een drietal transformatoren (machines op rails met er rond kiezelstenen en een betonnen ommuring, afb. 7) en een negental vakwerkconstructies waarop hoogspanningsmateriaal zich bevindt, te zien zijn. Deze liggen op een verhard wegdek. De transformatoren en vakwerkconstructies staan in verbinding met elkaar via bovengrondse kabels (afb. 8). Rondom deze constructies ligt gras, een verharde ingang, een onverharde parking/plein en enkele gebouwen.

Afb. 7. Transformator.

Afb. 8. Voorbeeld van huidige installatie transformator met lijnverbinding naar vakwerkconstructie.

Afb. 9. Huidige situatie.

Afb. 9 geeft de huidige situatie weer van het plangebied. In het verleden werd de grond in het gehele plangebied afgegraven tot circa 130 cm –mv voor de aanleg van de funderingen van de vakwerkconstructies, transformatoren, etc. Daarna heeft men de grond aangevuld tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden) zodat deze dezelfde is als het grondniveau als de buur aan de noordkant en de betonnen talu aan de kant van de postwachter. De reden hiervoor is dat het gehele plangebied op een afdalende helling zit en men het horizontaal wou effenen voor de aanleg van het hoogspanningsstation. Afb. 9 lijkt hoofdzakelijk op de luchtfoto van 2013-2015. De kabels vanuit de transformatoren komen samen in een gebouw dat aan de Kapellestraat ligt. Deze kabels liggen op circa 80 cm –mv. De transformatoren zijn tot een diepte van circa 50 cm –mv ingegraven. De transformatoren maken verbinding met de vakwerken. De vakwerken staan op funderingen met een diepte van circa 110 cm –mv. Verder zijn er aan de Kapellestraat nog enkele gebouwen met betrekking tot het aftappen van de kabels (afb. 9). Deze hebben een bodemverstoring die circa 105 cm mv veroorzaakt. Ook in het zuidelijke deel van het plangebied ligt een gebouw (locatie compressoren) waarbij deze diepteverstoring heeft van circa 80 cm –mv. Verder zijn er in het zuidoostelijke gedeelte van het plangebied nog enkele oude funderingen met betrekking tot de transformatoren die rond 120 cm –mv liggen. Vervolgens is er nog een condensatorbank in het noorden van het plangebied. Deze ligt op funderingen die circa 120 cm –mv gaan. (afb. 11).

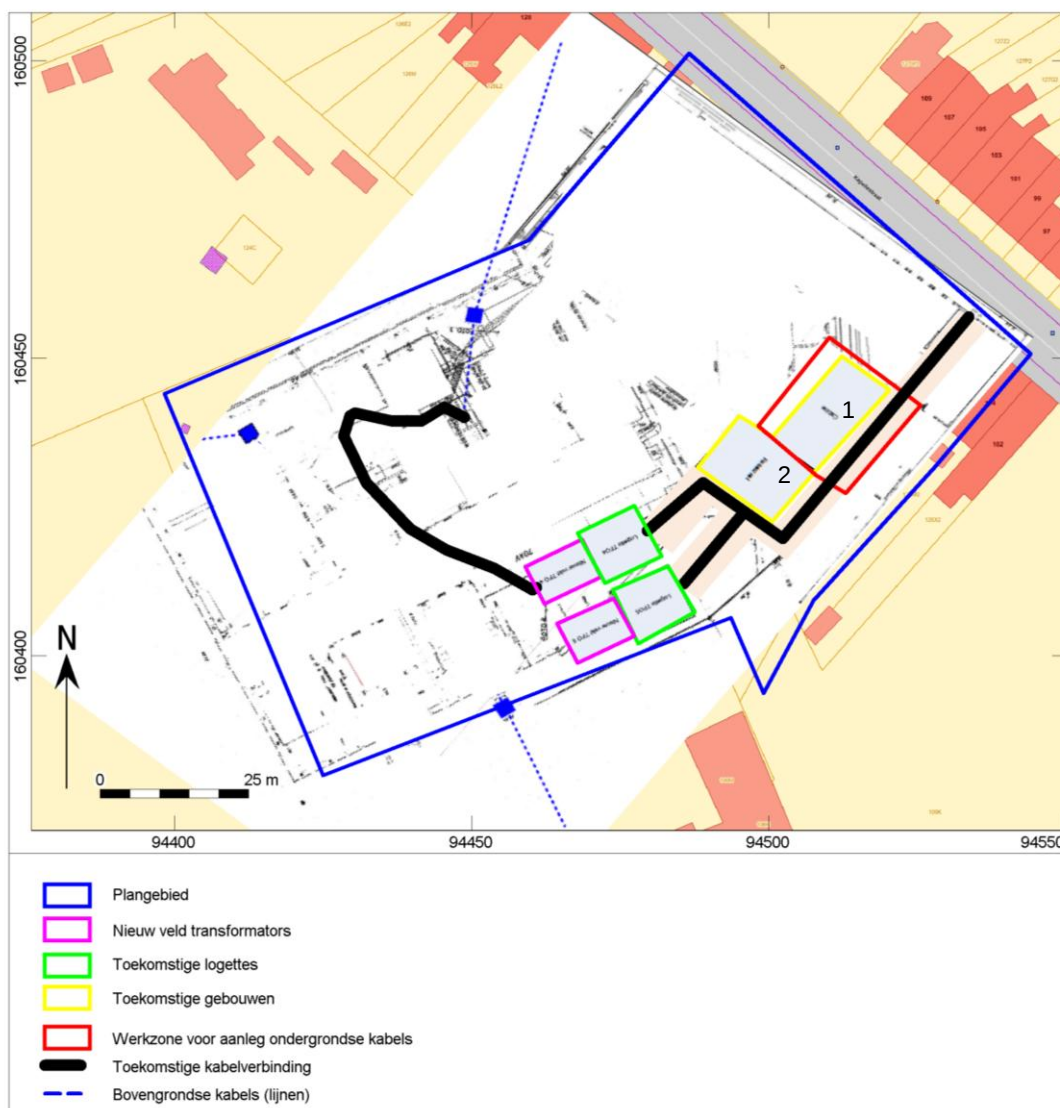

Afb. 10. Gebouwen met vooraan de kabelgoten die afgedekt zijn met betonnen tegels.

Er heeft in 2001-2002 een milieuhygiënisch onderzoek plaatsgevonden.³ Er is hierbij geen verontreiniging vastgesteld in de bodem. Onbekend is of hier nog andere nutsvoorzieningen liggen.

³ Geologica NV. Oriënterend bodemonderzoek te Ronse uitgevoerd door Geologica N.V. – M 2088-08. Leuven, 2001-2002.

1.1.4 Beschrijving van de geplande werken

Afb. 11. Toekomstige situatie.

Samengevat gaat men volgende werken uitvoeren:

- Installatie van 2 nieuwe transformatoren 70/10 kV (kabelverbindingen) 40MVA met bijhorende logettes en hulpdiensten (Nulpunt- en hulpdiensttransformatoren). De transformatoren zullen een diepte van circa 50 cm –mv hebben; de logettes (circa 100 m²) zullen een diepteverstoring van circa 110 cm –mv met zich meebrengen. Voor de aanleg van de nieuwe transformatoren gaat men twee nieuwe kabelvelden (circa 75 m²) aanleggen. Deze gaat men ophogen tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden), aangezien deze zich bevindt in de tuin van de kabinwachter waarbij het niveau circa 1 m dieper ligt (paarse en groene zones op afb. 11, ophoging afb. 12).
- Bouw van nieuw gebouwen (gebouw 1, circa 370 m² en gebouw 2, circa 350 m², afb. 11) met nutsvoorzieningen (hoofdzakelijk een riolering). De toekomstige gebouwen zullen een diepteverstoring van circa 110 cm –mv hebben. De diepte van de toekomstige nutsvoorzieningen (riolering) liggen op circa 80 cm –mv.
- Aanleg van ondergrondse kabels (zwarte lijn op afb. 11) tussen de aankomstportiek en de nieuwe transformator binnen de terreingrenzen van de post. Hiervoor zal er 1,5 m breed worden gegraven waarbij de kabels 80 cm –mv zal gaan.

- Aanleg ondergrondse kabels (zwarte lijn op afb. 11) tussen terreingrenzen en nieuwe cabine. Hiervoor zullen er werkzones worden aangelegd (rode kleur op afb. 11). Deze zullen 3 meter breed zijn en zullen 80 cm –mv diep gaan voor de aanleg van de kabels. Ook hier zal er opgehoogd worden tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet op geplakt worden).
- Afbraak van de oude 70 kV-installatie AIS velden.
- Afbraak en verwijderen van 3 bestaande transformatoren 70/10 kV-installatie 20MVA.
- Afbraak van de cabine 1 (10 kV-installatie), relaiszaal, compressorgebouw en inkuipingsgebouw.

Afb. 12. Tuin van woning kabienwachter. Deze ligt ten westen van het industriegebied op een lagere diepte (circa 43 m +TAW). Men gaat deze ophogen voor de aanleg van de ondergrondse kabels, nieuwe installaties en gebouwen.

In het plangebied zijn de volgende ingrepen gepland:

Aard ingreep:	Aanleg van kabelverbinding en gebouwen, alsook slopingswerken van huidige installaties
Wijze fundering:	Gebouwen: betonnen fundering
Onderkeldering:	Gebouwen: Onbekend
Diepte bodemverstoring:	Toekomstige gebouwen en loettes: circa 110 cm –mv Transformators: circa 50 cm –mv Kabels: circa 80 cm -mv
Oppervlakte bodemverstoring:	8500 m ² waarvan circa 2650 m ² grondwerken
Verwachte wijziging grondwaterstand:	Grondwatertafel 1,50 m +TAW
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur:	Verhard
Toekomstige ligging verharding:	Afwerking vrije ruimte met bloementuin en gras

De consequentie van de voorgenomen ingreep kan zijn dat eventuele aanwezige waardevolle archeologische resten in de ondergrond worden aangetast.

1.1.5 Juridisch kader

Artikel 5.4.1. (01/06/2016- 22/02/2017)

Een bekrachtigde archeologienota zoals vermeld in artikel 5.4.8 wordt bij de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem toegevoegd in volgende situaties:

- 1° aanvragen met betrekking tot percelen die gelegen zijn in een voorlopig of definitief beschermde archeologische site;
- 2° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 100 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 300 m² of meer bedraagt en waarbij de betrokken

percelen geheel of gedeeltelijk gelegen zijn in archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones;

3° aanvragen waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 1000 m² of meer beslaat en de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de vergunning betrekking heeft 3000 m² of meer bedraagt en waarbij de percelen volledig gelegen zijn buiten archeologische zones, opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones.

Voor de toepassing van het eerste lid, 2° en 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning wordt van die verplichting vrijgesteld:

1° indien de aanvraag betrekking heeft op een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, zoals vastgesteld door de Vlaamse Regering;

2° indien de aanvraag betrekking heeft op werkzaamheden binnen het gabarit van bestaande lijninfrastructuur en haar aanhorigheden;

3° indien de aanvrager een natuurlijke persoon of privaatrechtelijke rechtspersoon is, de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem minder dan 5000 m² beslaat, en de betrokken percelen volledig gelegen zijn buiten woongebied of recreatiegebied en buiten archeologische zones opgenomen in de vastgestelde inventaris van archeologische zones en buiten beschermde archeologische sites.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels voor deze vrijstellingen bepalen.

Voor de toepassing van het derde lid, 3°, op terreinen zonder kadastraal nummer geldt de totale oppervlakte van de hele werf van het te vergunnen werk.

De aanvrager van een stedenbouwkundige vergunning met ingreep in de bodem kan een archeologienota indienen die in het kader van een vorige vergunningsaanvraag is bekrachtigd, als de stedenbouwkundige vergunning betrekking heeft op hetzelfde perceel of dezelfde percelen en als de ingreep in de bodem van de te vergunnen werken overeenkomt met de ingreep in de bodem van de werken omschreven in de bekrachtigde archeologienota.

De archeologienota werd vervaardigd naar aanleiding van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning. Op basis van de ligging van het plangebied geheel in een nog niet archeologisch vastgestelde zone, geldt een verplichting voor het opstellen van een archeologienota bij bodemingrepen groter dan of gelijk aan 1000 m², waarbij het perceeloppervlak groter of gelijk aan 300 m². Aangezien de geplande ingrepen in het te ontwikkelen gebied in totaal een oppervlakte van circa 2650 m² beslaan, en daarmee de maximale onderzoeksgrenzen worden overschreden, dient de initiatiefnemer een archeologienota te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld.⁴ Indien dit het geval is wordt deze archeologienota bekrachtigd en toegevoegd aan de vergunningsaanvraag. In het kader van dit proces heeft het in deze archeologienota beschreven onderzoek plaatsgevonden.

Het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied dient te gebeuren op grond van de Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetector (versie 2.0). Het doel van de Code is om als een minimale standaard te dienen voor de kwaliteit van archeologisch onderzoek en het gebruik van metaaldetectoren in Vlaanderen.⁵

De eventuele vondsten en bijhorende documentatie die tijdens het archeologisch onderzoek worden verzameld, zullen voorlopig worden bewaard bij Vlaams Erfgoed Centrum bvba. Na afronding van het totale onderzoek zullen de vondsten en data worden overgedragen.

⁴ <https://geo.onroerenderfgoed.be>

⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016

1.1.6 Doelstelling en vraagstelling

Voor het bureauonderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*
- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*
- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Het bureauonderzoek vormt binnen de archeologienota de eerste stap in het vaststellen van de archeologische waarde van het gebied. Het doel van het bureauonderzoek is het aan de hand van schriftelijke bronnen verwerven van informatie over bekende en/of verwachte archeologische waarden in het plangebied, om daarmee te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting. Daarbij worden onder andere de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), relevante historische kaarten en informatiebronnen omtrent de ondergrond gebruikt.

De beschrijving van de historische, archeologische en aardwetenschappelijke informatie is gebaseerd op het volgende bronmateriaal:

Aardkundige gegevens:

- Tertiaire kaart
- Quartairgeologische kaart 1:50.000
- Geomorfologische kaart
- Bodemkaart 1:50.000
- Bodemgebruikskaart
- Bodembedekkingskaart
- Erosiekaart
- Hoogteverloopkaarten
- Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen
- Profielbeschrijvingen opgesteld bij opmaak van de bodemkaart

Archeologische gegevens:

- Centrale Archeologische Inventaris (CAI)

Historische gegevens:

- Kadasterplan
- Fricx kaarten uit 1712 (Niet geraadpleegd)
- Ferraris kaarten uit 1771-1778
- Atlas der buurtwegen 1840-1850
- Vandermaelenkaart 1846-1854
- Topografische Militaire Kaart 1850-1864 (Niet geraadpleegd)
- Topografische kaart
- Luchtfoto's 1979-2012
- Orthofoto's
- Archeologische luchtfoto's (Niet geraadpleegd)

Externe partijen:

- Vlaamse Landmaatschappij
- Input Onroerend Erfgoed
- Regio-experts
- Literatuur
- Corine Landcover (Niet geraadpleegd)
- Gemeente
- Amateurarcheologen en heemkundekringen
- Nutsmaatschappijen
- Iconografische bronnen

- Toponymie
- Huidige gebruikers (opdrachtgever)

De Fricx kaart is niet geraadpleegd omdat deze niet nuttig was voor het onderzoek. De Topografische Militaire kaart van 1850-1864 en de archeologische luchtfoto's zijn niet geraadpleegd omdat deze niet voorhanden zijn. Daarnaast is Corine Landcover niet geraadpleegd, omdat er genoeg informatie over het bodemgebruik, erosie, hoogteverloop, enz. voorhanden was.

1.2 Assessmentrapport

1.2.1 Beschrijving van de aardwetenschappelijke waarden

Het onderzoeksgebied kenmerkt zich aardwetenschappelijk als volgt:

Bron	Informatie
Tertiaire kaart ⁶	Formatie van Kortrijk: - Lid van Moen: grijze klei tot silt, kleihoudend, kleilagen, Nummilites planulatus
Quartairgeologische kaart 1:50.000 (afb. 13) ⁷	Profieltype 2: ELPw: Eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen, silt (loess) in het zuidelijk gedeelte van Vlaanderen en/of Hellingsafzettingen van het Quartair.
Geomorfologie ⁸	Vlaamse Ardennen
Bodemkaart 1:50.000 ⁹	Het plangebied ligt in een bebouwde zone (OB). Ten westen en ten oosten komt een matig droge zandleembodem met textuur B-horizont (Lca-bodem) voor. Nog ten oosten van het plangebied is er een matig natte zandleembodem zonder profiel (Ldp-bodem).
Reeds verrichte boringen ¹⁰	In het plangebied zijn er geen boringen uitgevoerd. Ten zuiden en ten zuidoosten van het plangebied zijn er reeds boringen uitgevoerd volgens het <i>Geopunt.be</i> . - Boring 1 (GEO-76/156-b24, Kapellestraat 79) : 0-1.25 m –mv: bruine leem, bijmenging weinig klei 1.25-2.25 m –mv: bruine klei, bijmenging leem 2.25-3.25 m –mv: grijze leem, bijmenging fijn zand 3.25-3.75 m –mv: grijsbruine leem, bijmenging fijn zand 3.75-4.75 m –mv: bruigrijze leem, bijmenging fijn 4.75-7.75 m –mv: grijs leem 7.75-9.38 m –mv: grijze klei, bijmenging silt. Interpretatie: 0-4.50 m –mv: Quartair 4.50-9 m –mv: Yperiaan. - Boring 2 (GEO-76/156-b25, Kapellestraat 89): 0-0.75 m –mv: bruine leem, bijmenging klei 0.75-1.25 m –mv: geelbruine leem, bijmenging klei

⁶ [http://www.geopunt.be/Tertiaire kaart](http://www.geopunt.be/Tertiaire%20kaart).

⁷ [http://www.geopunt.be/Quartairgeologische kaart](http://www.geopunt.be/Quartairgeologische%20kaart).

⁸ Bogemans, F. 2005 en 2007.

⁹ <http://www.geopunt.be/Bodemkaart>.

¹⁰ <http://www.geopunt.be/Boringenkaart>.

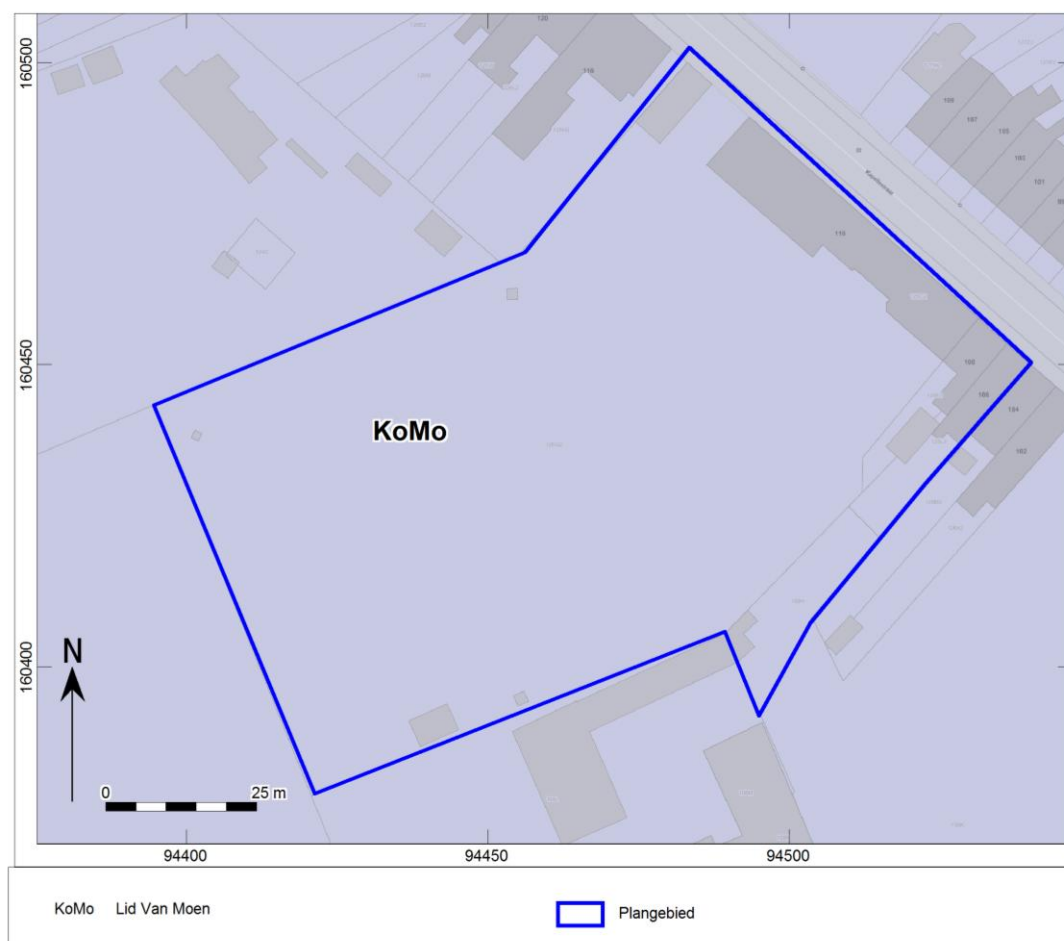
Bron	Informatie
	1.25-1.75 m –mv: geelbruine leem 1.75-3.25 m –mv: geelbruine leem, bijmenging plaatselijk klei 3.25-4.75 m –mv: grijze leem, klei, bijmenging silt 4.75-6.29 m –mv: geelbruin leem, silt, bijmenging klei. <u>Interpretatie:</u> 0-6 m –mv: Quartair.
	- Boring 3 (GEO-76/156-b26, Kapellestraat 102) 0-0.75 m –mv: bruine leem 0.75-1.25 m –mv: grijsbruine leem 1.25-1.75 m –mv: lichtbruine leem, silt, bijmenging klei 1.75-3.25 m –mv: lichtbruine leem, klei, bijmenging silt 3.25-5.75 m –mv: grijsbruine silt, leem, bijmenging klei en veel kalk 5.75-7.40 m –mv: grijsbruine leem, silt, bijmenging klei en veel kalk. <u>Interpretatie:</u> 0-7 m –mv: Quartair.
	- Boring 4 (GEO-76/156-b27, Zonnestraat 217) 0-1.75 m –mv: bruine leem 1.75-2.25 m –mv: bruine leem, bijmenging plaatselijke klei 2.25-3.25 m –mv: lichtbruine leem, bijmenging plaatselijke klei 3.25-3.75 m –mv: groengrijze leem, klei, bijmenging silt 3.75-4.75 m –mv: grijze leem, klei, bijmenging silt 4.75-5.75 m –mv: gele leem, bijmenging fijn zand 5.75-7.75 m –mv: bruingrijs fijn zand, bijmenging leem 7.75-8.25 m –mv: bruigrijze leem, bijmenging fijn zand 8.25-9 m –mv: groengrijs zand, bijmenging klei, schelpen en steen. <u>Interpretatie:</u> 0-9 m –mv: Quartair.
Hoogtekaart ¹¹	Tussen circa 40 m en 47 m +TAW
Bodemerosie ¹²	Sterk erosiegevoelig.

De tertiaire kaart toont aan dat het plangebied zich bevindt in het Lid van Moen (KoMo). Dit is een heterogene afzetting van siltig tot zandig materiaal met kleiige zones. Ook is er *Nummulites planulatus* aanwezig. De dikte van dit lid kan oplopen tot 35m. Het lid behoort tot de Formatie van Kortrijk (Vroeg-Eoceen, circa 55 miljoen jaar oud).¹³

¹¹ <http://www.geopunt.be/Hoogtekaart>.

¹² <http://www.geopunt.be/Bodemerosiekaart>.

¹³ Schroyen, K. 2003, 10. ; <https://sites.google.com/site/terramobilekortrijk/stad--en-streekverhalen/de-formatie-van-kortrijk>

Afb. 13. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.

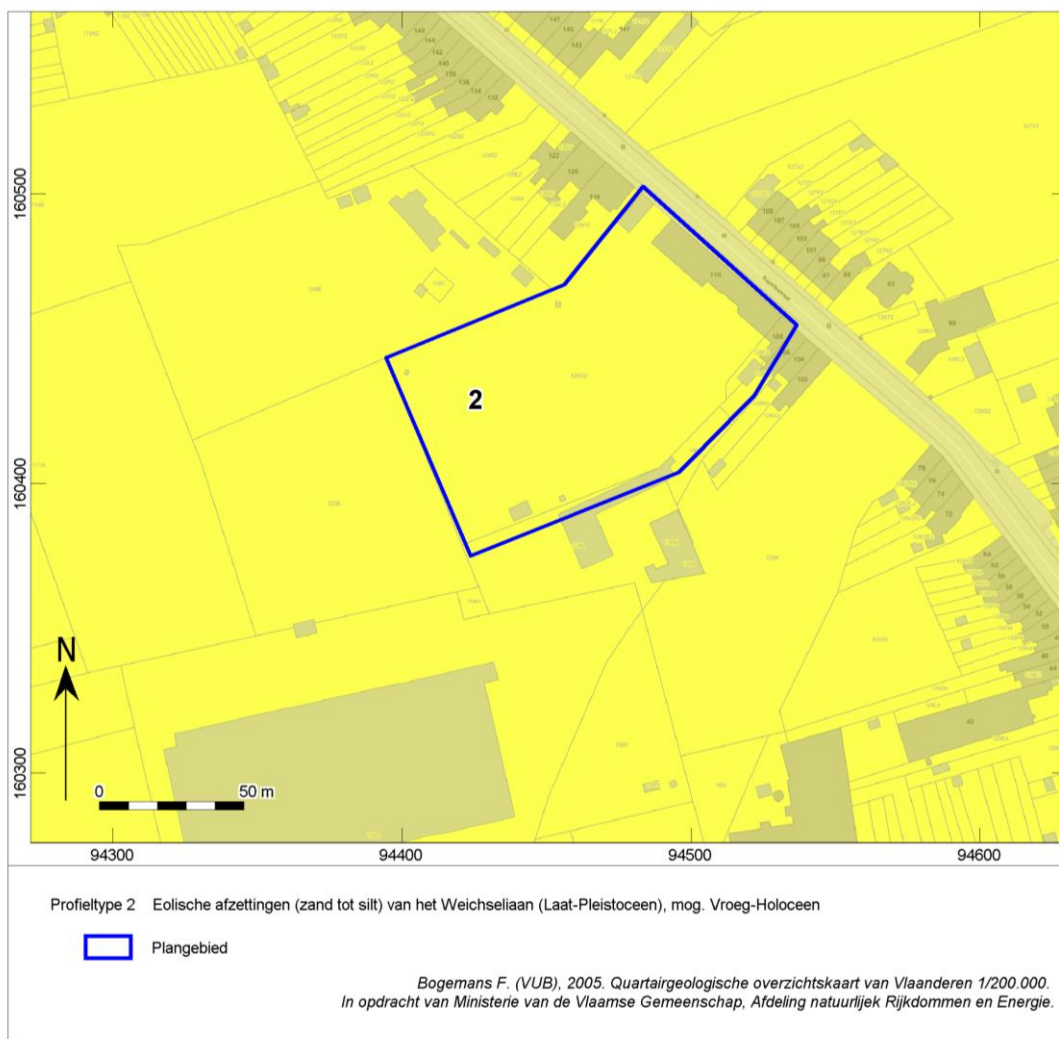
Geomorfologisch behoort het plangebied tot de Vlaamse Ardennen. De Vlaamse Ardennen bestaat uit een sterk golvend landschap dat versneden is met kleine valleien. Quasi alle valleien hebben een asymmetrisch dwarsprofiel. Het landschap is het gevolg van langdurige rivier- en hellingserosie. Twee belangrijke beekvalleien in dit karteringsgebied zijn deze van de Maarkebeek en de Zwalmbeek. De stad Ronse ligt voor een deel op de vallei van Maarkebeek. De Maarkebeekvallei wordt beschouwd als het hart van de Vlaamse Ardennen. Drie parallelle beken, de Molenbeek, de Pauwelsbeek en de Holbeek (de laatste ligt op kaartblad Kortrijk), lopen zuid-noord en tasten door regressieve erosie de heuvelrug Kluisberg – Levierenbos aan. De drie beken komen samen in de Maarkebeek die een oost-west verloop kent.¹⁴ Ten oosten van het plangebied stroomt de Fonteinbeek.

De quartaire afzetting situeert zich bovenop de tertiaire afzettingen waarbij deze aan het oppervlakte dagzoomt. Profieltype 2 heeft betrekking op eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen. De eolische afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen) zijn de oppervlakteafzettingen bij uitstek. Ze dagzomen evenwel niet in de alluviale vlaktes, met uitzondering van enkele donken, niet aan de voet van de hellingen, niet op plaatsen waar recent verstuivingen hebben plaatsgehad en niet op die plaatsen waar het tertiair substraat aan het oppervlak gelegen is. De textuur van

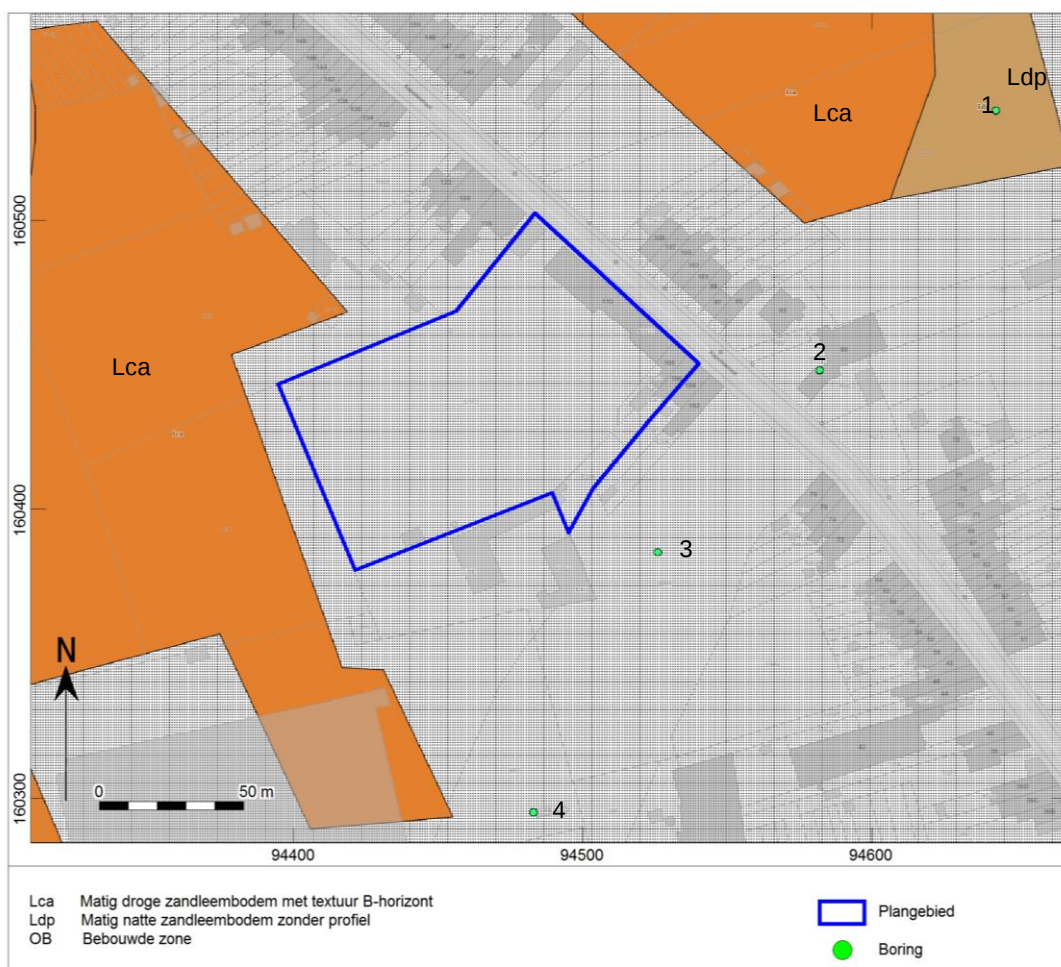
¹⁴ Bogemans, F. 2005, 2.

de Pleistocene eolische afzettingen varieert van zandig tot lemig naargelang de lokalisatie. Het centraal noordelijk deel van Vlaanderen behoort tot het zogenaamde dekzandgebied dat gekarakteriseerd wordt door homogene zandige afzettingen aan het oppervlak gevolgd door fijne zanden waarin leemlagen aan de basis voorkomen. Dit gebied wordt op de bodemkaarten geassocieerd met de zand- en lemige zandgronden. Rondom het dekzandgebied ligt het overgangsgebied of ook zandloessgebied genoemd dat aan het oppervlak grotendeels uit zandleem- en lichte zandleemgronden bestaat. De term 'zandloess' duidt op de complexe opbouw van de windafzettingen. Deze zijn namelijk samengesteld uit een combinatie van zand- en leemlagen met variërende dikte. De eolische afzettingen van zowel het dekzandgebied als het overgangsgebied zijn vervat in de Formatie van Gent. Het zuidelijk gedeelte van het karteringsgebied wordt ingenomen door dominant lemige afzettingen welke sedimentologisch - genetisch tot het loessgebied behoren. Leem sedimenten van eolische oorsprong worden stratigrafisch aangeduid als de Formatie van Gembloux. Het gebied ten zuiden van de Schelde, m.a.w de Vlaamse Ardennen (waar het plangebied zich situeert), kan op basis van de pedologische kaarten onmogelijk ingedeeld worden in één van de bovenvermelde sedimentatiegebieden. De eolische sedimenten in die streek worden gekenmerkt door een voortdurende textuurverandering gaande van loess tot zandleem. Bij de opmaak van de profieltypekaart is bijgevolg geopteerd voor het invoeren van een aparte streek namelijk deze van de Vlaamse Ardennen, waar een combinatie van loess en zandleem voorkomt. Het plangebied situeert zich hierbij in een overgangsgebied van een dekzandgebied naar een leemgebied.¹⁵ Dit verklaart mede de afwisseling tussen de verwijzing naar leem op de quartairgeologische kaart en de boringen, en- het zandleem op de bodemkaart voor het plangebied.

¹⁵ Bogemans, F. 2007, 5.

Afb. 14. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.

Afb. 15. Het plangebied op de bodemkaart.

Het plangebied ligt in een bebouwde zone (OB). Ten westen en ten oosten van het plangebied is er een matig droge zandleembodem met textuur B-horizont (Lca-bodem) aanwezig. Ook is er ten oosten een matig natte zandleembodem aanwezig zonder profiel (Ldp-bodem).

Bij een Lca-bodem rust de Ap-horizont rechtstreeks op de textuur B-horizont. De textuur B-horizont is aangereikt met klei en sesquioxiden. Het is een bruin zwaar zandleem of anders gezegd een grijsbruine podzolachtige bodem. In vele gevallen komt een substraat voor op wisselende diepte. Roestverschijnselen beginnen tussen 80 en 120 cm. Normaal hebben deze gronden geen watergebrek noch wateroverlast. De substraatgronden zijn in het voorjaar koud en laat te bewerken en kunnen in de zomer bij aanhoudende droogte aan watergebrek lijden.¹⁶

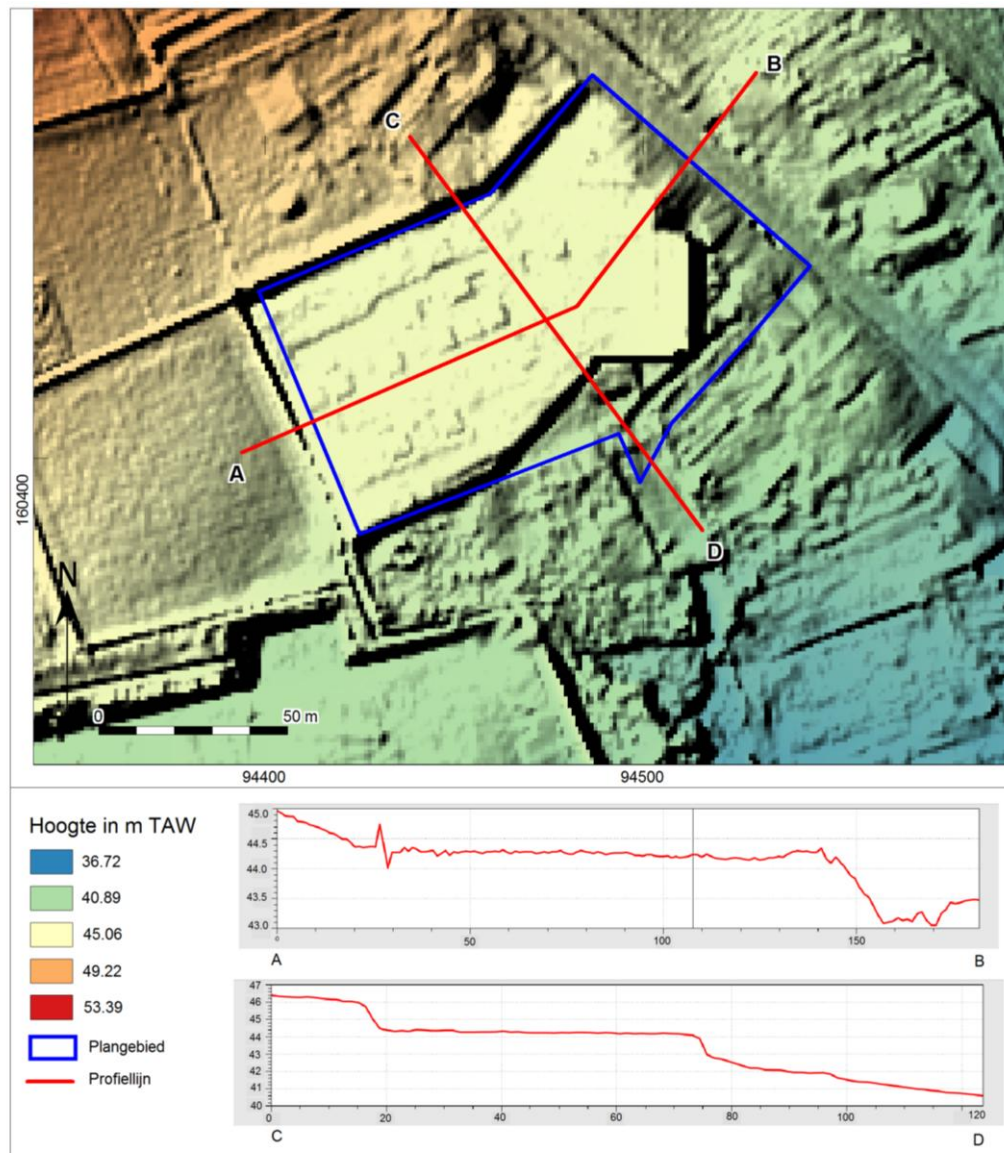
De Ldp-bodem omvat colluviale gronden, gekenmerkt door een laag recent geërodeerd sediment. Meestal wordt op geringe tot matige diepte een bedolven textuur B-horizont of een Tertiair substraat aangetroffen. Het colluviaal dek onderscheidt zich van het autochtoon zandleem door de aanwezigheid van kleine

¹⁶ Sanders, J. en H. Vandenhoudt. 1987, 70-73.

houtschool- en baksteenrestjes. Bij het complex LdP zijn samen met de profielen zonder profielontwikkeling ook enkele bodems met minimale profielontwikkeling geassocieerd. Roestverschijnselen beginnen tussen 50 en 80 cm. De waterhuishouding is gekenmerkt door wateroverlast in de winter; ze is goed in de zomer. Het onbepaald profiel van deze bodem kan te wijten zijn doordat het zich dichtbij een beek (Fonteinbeek) en een vijver situeert.

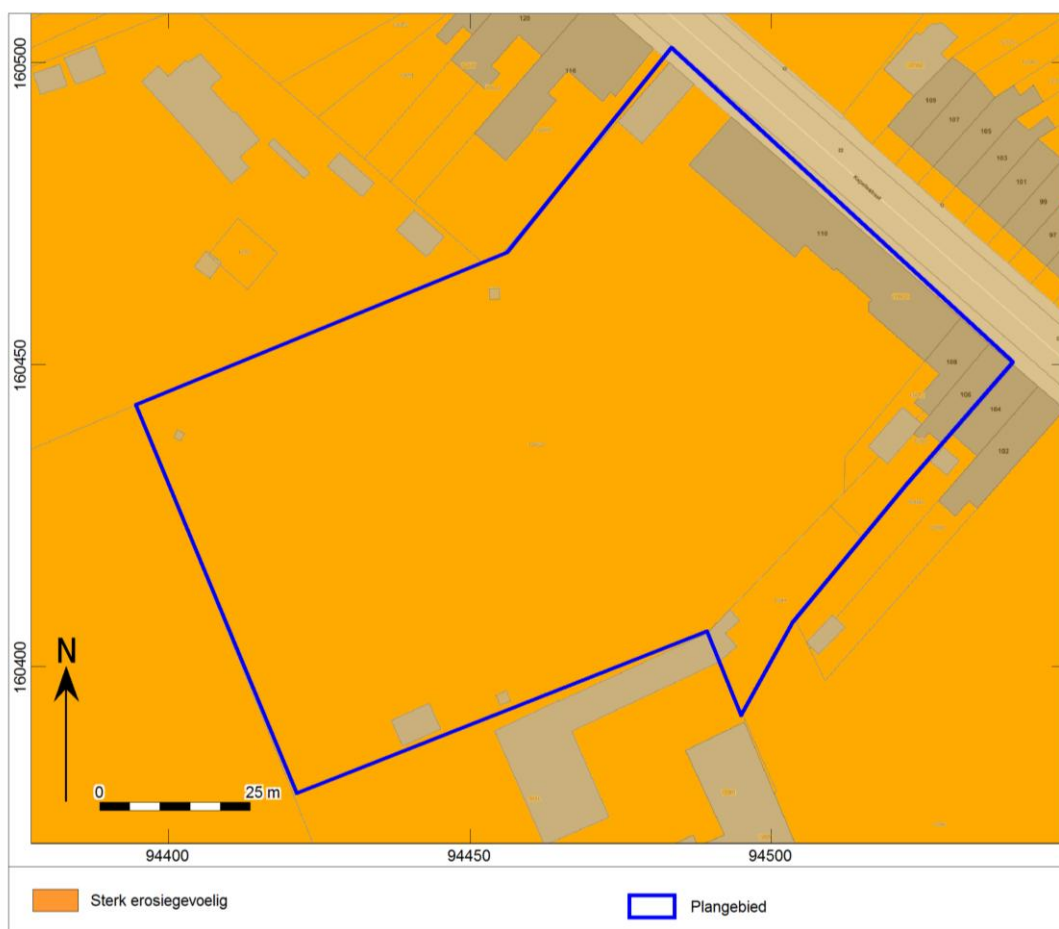
In het plangebied zijn er geen boringen uitgevoerd. In het zuiden en zuidoosten van het plangebied (Zonnestraat (circa 800 m) en Kapellestraat (tussen circa 50 en 110 m) zijn er wel boringen uitgevoerd. Deze geven weer dat vanaf het maaiveld tot circa 4,50 en 9 m –mv de quartaire afzettingen kunnen voorkomen. De boringen komen ook voor in een bebouwde zone, buiten boring 1. Deze situeert zich op een Ldp-bodem. geven deze boringen allemaal leem weer (lichtbruine, geelbruine tot grijsbruine leem) met hoofdzakelijk bijmengingen klei, silt en fijn zand.

Het plangebied ligt op een overgang van een hoger naar een lager gelegen gebied, meer specifiek tussen circa 40 en 47 m +TAW, bekeken vanuit noord-zuid oriëntatie. Het plangebied ligt hier op een natuurlijke afdalende helling of met andere woorden op een flank van een heuvel. Het hoger gelegen deel is te wijten aan de Hotondberg of Hoogberg (circa 145 m +TAW, hoogste berg van de Vlaamse Ardennen). Ook de historische kaarten op pag. 34 e.v. geven het heuvellandschap reeds weer. Op de uitsneden kan gezien worden dat het merendeel van het plangebied ligt op 44 m +TAW, enkel de groene zone duidt een lager gelegen deel aan. Dit deel ligt aan het oorspronkelijk maaiveld op circa 43 m +TAW. De opdrachtgever heeft medegedeeld dat de zuidelijke grens met het lagere gelegen deel is opgehoogd tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden). Dit kan men ook zien aan de hand van de dikke zwarte lijn die beide delen onderscheidt. Met andere woorden heeft men voor de aanleg van het hoogspanningstation het zuidelijke gedeelte (het gebied onder uitsnede A-B tot aan de grens met het lager gelegen deel) van het plangebied opgehoogd tot circa 1 m. Zowel uitsneden A-B, als C-D geven een duidelijke egale profielhoogte van circa 44 m +TAW daar waar het huidig hoogspanningstation zich situeert.

Afb. 16. Het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM) met hoogteverloop van het terrein.

Het plangebied is sterk erosiegevoelig.

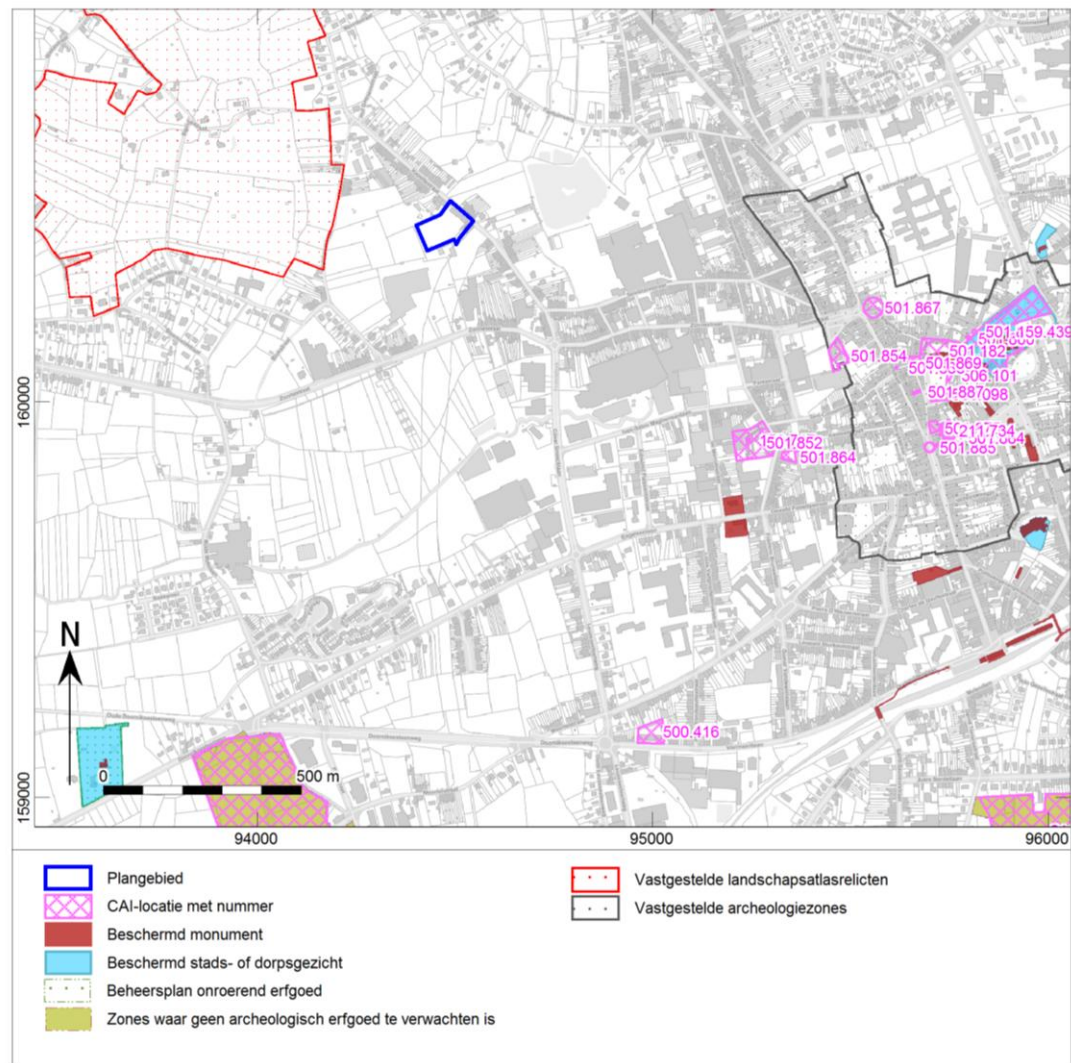
Afb. 17. Het plangebied op de Bodemerosiekaart.

Afb. 18. Het plangebied op een orthofoto uit 2013-2015.

1.2.2 Beschrijving van bekende archeologische waarden

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (afb. 19):

Afb. 19. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.

CAI nummer	Afstand t.o.v. plangebied	Datering	Omschrijving
15747	Circa 1,6 km	17 ^{de} eeuw	Versterkt kasteel
501854	Circa 1,5 km	15 ^{de} eeuw	Klooster
501864	Circa 1,6 km	Steentijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd	Lithisch materiaal (silex artefact), Middeleeuwse metalen voorwerpen (penning, mes, beeldje, sieraad, gesp, ...)
501867	Circa 1,2 km	16 ^{de} eeuw	Watermolen

In het onderzoeksgebied zijn op basis van de CAI meerdere archeologische meldingen bekend. Niet alle meldingen zullen hier gedetailleerd besproken worden, aangezien deze verder verwijderd zijn van het plangebied en zich hoofdzakelijk in de historische stadskern bevinden. Wel wordt kort aangehaald uit welke periode de meldingen stammen en wat deze representeren.

Ten noordwesten van het plangebied ligt er een vastgesteld landschapsrelict. Dit is de Vlaamse Ardennen van Koppenberg tot Kluisberg. Ten zuidwesten van het plangebied ligt een beschermd stads- of dorpsgezicht in de vorm van een beheersplan voor onroerend erfgoed. Het betreft Villa Carpentier met tuin, gedateerd op einde 19de, begin 20ste eeuw en is uitgevoerd naar het ontwerp van Victor Horta. Verder zijn er ten zuidwesten en ten zuidoosten zones waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Vervolgens is ten zuidoosten ook een vastgestelde archeologische zone, namelijk de historische kern van Ronse waarin het beschermd stads- of dorpsgezicht aanwezig is met beschermde monumenten. Ook buiten deze grens zijn er enkele beschermde monumenten aanwezig.

CAI-nummers 150747 en 501852 betreffen een versterkt kasteel dat gebouwd is in 1630 en is gesloopt in 1823. Het bevat funderingen en kelders. Op de funderingen werden de woningen gebouwd, waaronder Villa De Snoeck. Ten noorden van het Pachthof Ter Fonteynen is de kasteelhoeve aanwezig. De funderingsresten zijn gevonden tijdens een controle van de werkzaamheden in 2010.

CAI-nummer 501854 is het Middeleeuws Sint-Anna klooster. Het is gesticht op het einde van de 15de eeuw. In 1789 heeft hier een afbraak van de kloosterkapel plaatsgevonden en in 1968 is het gehele klooster afgebroken. Vandaag de dag staat hier het gebouw van de Christelijke Mutualiteit. Verder kende het in de 19de eeuw verschillende functies dan enkel en alleen een klooster. Bij wegenwerken aan de vroegere kloosterkapel trof men kleine grafsteentjes op Doornikse tegels aan. Ook CAI-nummer 501867 heeft betrekking op de Middeleeuwen, hoofdzakelijk de Late Middeleeuwen. De melding is enerzijds een watermolen dat reeds vermeld is in 1315. In 1520/21 is deze reeds vernield. In 1521/22 is deze heropgebouwd en in 1890 is deze afgebroken. De watermolen behorende toe aan het Kapittel. In 1520 werd deze reeds verkocht aan de kerkfabriek in van de Sint-Hermeskerk. Bij de watermolen is er 1 munt, aardewerk en beenfragmenten gevonden. Meer uitleg hierover is niet bekend. Er is een vondst gevonden bij het openbreken van de gewelven van de beek op de Kegelkaai. Ook hier is er niet meer over bekend.

CAI-nummer 501864 betreft enkele losse vondsten die gevonden zijn in de jaren '60 van de twintigste eeuw. Het betreft lithisch materiaal (een silexartefact, mogelijk een vuurslag), een loden penning met versierd met het stadswapen, een klein bronzen beeldje (vermoedelijk Sint-Pieter), een apostellepel of mes of bedevaartsteken op de kolf van een pelgrimsstaf, verguld bronzen sieraad in de vorm van een Sint-Jacobsschelp met aan de bovenkant een kroon en tot slot een restant van vermoedelijk een gesp, riem of paardentuig of pelgrimssieraad.

De andere CAI-nummers zijn vondsten uit de Volle en Late Middeleeuwen, alsook uit de Nieuwe en Nieuwste Tijd die de historische stadskern van Ronse representeren. Het betreft voornamelijk de verschillende bouwfases van de 'hoofdkerk' Sint-Hermes met de hulpkerken Sint-Martinus en Sint-Pieters. Hierbij zijn er ook graven gevonden, hoofdzakelijk aan de Sint-Pieterskerk. Verder komt het klooster naar voren dat verschillende functies heeft gehad. De vondsten uit deze perioden zijn ovens, een waterput, metalen voorwerpen (bijvoorbeeld keukengerei), aardewerk, etc. De kerken en het klooster zijn in het midden van de 20ste eeuw opgegraven geweest. Ook betreffen de CAI-nummers vondsten uit de Steentijd en de Romeinse periode. Voornamelijk aardewerk (terra sigillata), een fragment van een grafmonument met een dansende Bacchante, een mijlpaal en bouw materiaal van de Romeinse periode komen hieruit voor, dat gevonden is nabij de Sint-Hermes kerk. Ook lithisch materiaal van de Steentijd, zoals silex en een

benen priem zijn nabij het klooster en de Sint-Pieterskerk gevonden. Verder is er in de omgeving ook nog een munt en een beker uit de Laat-Romeinse periode gevonden. Alsook is er een silex gevonden uit het Neolithicum. De CAI-nummers liggen circa 2 km van het plangebied. Verder zou er een vermoedelijke Romeinse occupatie gestaafd kunnen worden door de aanwezigheid van zeer oude wegen die nog steeds de noord, oost- en westgrens van het huidige grondgebied van Ronse vormen (zie historische situatie).¹⁷

1.2.3 Beschrijving van de historische situatie, mogelijke verstoringsen en bouwhistorische waarden

Historische situatie

Een vermoedelijke Romeinse occupatie kan worden gestaafd door de aanwezigheid van zeer oude wegen die nog steeds de noord, oost- en westgrens van het huidige grondgebied van Ronse vormen, evenals het hergebruik van Romeins bouw materiaal, een fragment van een grafmonument met dansende Bacchante en een mijlpaal, teruggevonden in en rondom de huidige Sint-Hermeskerk. Alsook bovenstaande CAI-meldingen met betrekking tot de Romeinse periode kunnen een vermoedelijke occupatie staven in Ronse. Via dit vrij belangrijke wegennet was het romaniseringsproces doorgevoerd vanaf het zuiden tot voorbij de Leie en Schelde doch via dezelfde kanalen konden Germaanse stammen vanaf de tweede helft van de 3de eeuw snel doordringen met belangrijke landname van voornamelijk Salisch-Frankische stammen vanaf de 4de eeuw tot de tweede helft van de 5de eeuw. De desintegratie van het Romeinse imperium en de Germanisering van de noordelijke Romaanssprekende volkeren lag aan de basis van het ontstaan van de taalgrens.

Ronse wordt in 855-873 voor het eerst vermeld als *Rotnace*. Deze naam wijst op een Keltische oorsprong, verwijzend naar het riviertje de Ronne en wat zoveel betekent als 'nederzetting aan de Ronne'. Ronse ligt eigenlijk in de vallei van de Molenbeek, die 5 km ten westen van het centrum in de Ronne uitvloeit. Volgens de legende zou Sint-Amandus een klooster gesticht hebben in de 7de eeuw, met Petrus en Paulus als patroonheiligen. Deze stichting duikt voor het eerst op in de teksten bij de schenking tussen 831 en 834 door Lodewijk de Vrome aan de abdij van Inde in de buurt van Aken, en werd als 'Tenement van Inde' betiteld. Met de komst van de relieken van Sint-Hermes in 860 beleefde de abdij een eerste bloeiperiode, die echter door de Noormanneninvallen abrupt eindigde. Pas rond 940 keerden de monniken terug naar de abdij, en de relieken werden in 1089 ondergebracht in de nieuwe crypte van de Sint-Hermeskerk. Tot de Franse Revolutie werd de heerlijkheid Ronse - een baronie vanaf 1549 - bestuurd door het kapittel van Sint-Hermes met volledige juridische en fiscale onafhankelijkheid en een eigen rechtssysteem.

Via opgravingen en historische kennis is Ronse een typisch voorbeeld van een Middeleeuwse stadskern. Toch heeft het nooit een Middeleeuwse stadsversterking gekend, enkel het stadsdeel genaamd de Vrijheid was omwalsd. Pas in de 16de eeuw, en slechts heel kortstondig zijn er versterkingen opgericht. Uit de bronnen blijkt er een omwalling met vijf poorten aangelegd te zijn vanaf 1578, die echter al in 1582 weer geslecht werden door de Franse troepen. Enkel de Doorniksepoort bleef gespaard. Een deel van de omgrachting bleef echter openliggen, en werd in 1685 al als oude vesten in de bronnen vermeld. Ronse heeft zich dus nooit ontwikkeld binnen de begrenzing van een laatmiddeleeuwse stadsomwalling, waardoor deze niet kan dienen als leidraad bij de afbakening van de historische kern, zoals bij de meeste steden gebruikelijk is. Verder werd, ten noorden, tussen de Molenbeek en de gegraven Lozebeek, een gordel van mottes aangelegd, vermoedelijk als verdediging van het pas opgerichte kapittel met onder meer de nog bestaande zogenaamde 'Hoge Mote'.

¹⁷ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121273>.

Ronse legde zich vooral toe op wolnijverheid en de lakenhandel in de Middeleeuwen. Het kreeg in 1240 een stadskeure en in 1263 werd Ronse toegekend in de Leuvense lakenhal en kreeg het vrijstelling van belasting in zijn gebied. Vanaf de 15de eeuw schakelde Ronse over op vals omwille van de algemene moeilijkheden in de wolnijverheid. De stad werd een belangrijk centrum van grof linnen of zogenaamd *saquin* met uitvoer tot in Spanje via de lijnwaadmarkt van Oudenaarde. De bloei van de stad uitte zich in de 15de en de eerste helft van de 16de eeuw vooral in het vernieuwen van de kerken en de oprichting van het zwartzustersklooster in 1492. Verschillende stadsbranden, de godsdiensttroebelen, plunderingen, het Calvinistisch bewind, de Contrareformatie en de daaropvolgende vlucht van talrijke protestanten, vooral wevers, veroorzaakten eind 16de eeuw een diepe economische crisis die tot het einde van het Ancien Régime zou aanslepen. Met de annexatie bij Frankrijk in 1795 werd Ronse één gemeente. Naast de afschaffing van de baronie met verkoop van het kasteel werd ook het Sint-Hermeskapittel opgeheven met uiteindelijk behoud van de collegiaal als parochiekerk. De ernaast gelegen Sint-Pietersparochiekerk werd gedesaffecteerd; het zwartzustersklooster en Sint-Elooishospice verbeurd verklaard en verkocht.

Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw kreeg Ronse zijn eigenlijk stadskarakter door de opkomende textielnijverheid die reeds heeft plaatsgevonden in de Middeleeuwen. Hiervoor werden enkele centrale functies aangelegd zoals de spoorwegen, telegraaf en telefoon, goederenstation en belangrijke kloostergemeenschappen en scholen. De stad groeide voor het eerste buiten haar oude kleine kern door de verkaveling vanaf de jaren 1850-60 van het in 1823 gesloopte Kasteel van Ronse. De aanleg van de spoorlijn Oudenaarde - Ronse in 1861 met de bouw van een station ten zuiden van de stadskern zorgde voor een tweede belangrijke stadsuitbreiding met een nieuw stratennet en aanleg van de nieuwe neogotische Sint-Martinuskerk. Ronse groeide uit tot de tweede textielstad van Oost-Vlaanderen in de tweede helft van de 19de eeuw. Het kende een belangrijke stadskernuitbreiding tijdens het Interbellum als gevolg van dit groot succes. Tot op heden is Ronse nog steeds een handelsstad met een provinciaal karakter, tevens belangrijk regionaal onderwijscentrum en verzorgende functie. Tot slot wordt de stad ook de "Parel van de Vlaamse Ardennen" genoemd en kent het hierdoor een toenemend dagtoerisme.¹⁸

Bouwhistorische schets

Het gebouw(-en) met huisnummer 110 is vastgesteld als bouwkundig erfgoed in het plangebied. Het zogenaamde "Intercom", transformatorpost, is opgericht in 1921 door de "Société de l'Electricité de l'Ouest de la Belgique". Het zijn bakstenen gebouwen aan de straat opgetrokken en wederopgebouwd in verschillende bouwfasen. In 1923 vindt de bouw van een "bâtiment de réparation de transformations" plaats naast de cabine van 1921. Deze is later opnieuw verbouwd. In 1926 is er de oprichting van een gebouw voor de compensatorgroep, eveneens later verbouwd. In 1930 is er de bouw van een thans nog bestaande elektriciteitscabine uiterst rechts. Het kent vijf traveeën met rechthoekige vensters met kleine roedeverdeling en rondvensters erboven, gescheiden door lisenen (afb. 20).¹⁹

¹⁸ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/121273>.

¹⁹ <https://inventaris.onroenderfgoed.be/erfgoedobjecten/28736>.

Afb. 20. *Intercom, tranformatiepost.*

Aan de overkant van het hoogspanningsstation ligt villa Mon Rêve. Het is een fraaie villa in Nieuwe Zakelijkheid met volumes van één en twee bouwlagen onder platte daken naar ontwerp van 1936 van S. Van Cauwenberghe. Het ontwerp is uitgevoerd in spiegelbeeld. Eveneens fraaie tuinafsluiting en hek, steentje in tuinafsluiting met vermelding van architect. Het kent een plastische uitwerking van de gevels door bakstenen metselwerk afgewisseld met heldere gecementeerde gevelvlakken, verspringende volumes met terras op bovenverdieping en verticaal uitgebouwd trappenhuis met ladderraam. Tot slot heeft het een stenen balkon boven de voordeur met sierlijke ijzeren leuning (afb. 21).²⁰

²⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/28735>.

Afb. 21. Villa Mon Rêve.

Historische kaarten

De historische situatie is op verschillende kaarten als volgt:

Bron	Jaartal	Historische situatie
Ferraris kaarten ²¹	1771-1778	Het plangebied ligt op akker- en/of weiland. De bruine lijnen representeren het heuvellandschap, de Vlaamse Ardennen. Verder liggen ten westen en ten zuiden van het plangebied wegen. Tot slot zijn er ook gebouwen in de omgeving aanwezig die behoren tot het parochienummer 62.
Atlas der buurtwegen ²²	Ca. 1840-1850	Het plangebied ligt aan chemin nr. 83 (huidige Kapellestraat) op hoofdzakelijk perceelnummers 52 en 53. Het plangebied is onbebouwd. Er kan dus worden aangenomen dat het ligt op akker- en/of weiland. Het plangebied wordt in het westen en in het zuiden begrensd door chemin nr. 31 (huidige Molekensstraat) en Route de Berchem (huidige Zonnestraat). Tussen chemin nr. 31, chemin nr. 83 en Route de Berchem lopen er een drietal kleinere wegen, namelijk sentier nr. 162, 199 en 200. Tot slot zijn er ten westen en ten zuiden van het plangebied gebouwen aanwezig.
Vandermaelen kaarten ²³	1846-1854	Idem aan Atlas der Buurtwegen. De lijnen op de Vandermaelen kaarten bevestigen de bruine lijnen op de Ferrariskaart. Het plangebied ligt op een helling. Dus beide kaarten bevestigen het DTM (afb. 16).
Poppkaarten	Na 1842	Het plangebied ligt deels op de huidige perceelnummers 126, 109a en 128a. Hierbij is de huidige perceelsindeling nog niet helemaal tot zijn huidige voege gekomen. Het plangebied wordt nog steeds omgeven door de reeds hierbovenstaande benoemde

²¹ <http://www.geopunt.be/Ferraris 1771-1778>.

²² <http://www.geopunt.be/ Atlas der Buurtwegen 1840-1850>.

²³ <http://www.geopunt.be/Vandermaelen 1846-1854>.

Bron	Jaartal	Historische situatie
Topografische kaart ²⁴	1939	wegen. Het plangebied ligt op de grond Cleyn en Grooten Cauteren. Wat dit wilt zeggen, is onbekend. Nog steeds wordt het plangebied omgeven door de hierboven genoemde wegen. De kleinere wegen die in het gebied tussen de wegen voorkwamen, zijn hier niet meer aanwezig. Ook de huidige Molekensstraat wordt op de kaart afgebeeld als een stippellijn. Dit was nog niet van toepassing op bovenstaande kaarten. Verder worden de gebouwen die reeds zijn aangehaald bij de bouwhistorische schets hier niet afgebeeld. Hierbij zal de melding in de bouwhistorische schets van de <i>Inventaris Onroerend Erfgoed</i> gevolgd worden gevolgd. Daarnaast is er ten zuidoosten van het plangebied meer bebouwing aanwezig. Ook een weg, noord-zuid georiënteerd, is bij deze bebouwing in aanleg.
Luchtfoto ²⁵	1971	De luchtfoto van 1971 geeft het huidig hoogspanningsstation van toen weer. Hierop zijn de oude restanten van de funderingen van de transformatoren op afb. 9 nog geen funderingen, maar 'gebouwen'. Deze zijn niet meer te zien op de luchtfoto van 1979-1990. Verder is het plangebied tussen 1979 en 2015 niet veel veranderd.
Luchtfoto ²⁶	1979-1990	Zie uitleg luchtfoto 1971.
Luchtfoto ²⁷	2013-2015	Zie uitleg luchtfoto 1971.

De Ferrariskaarten (Carte de Ferraris) zijn een verzameling van 275 gedetailleerde topografische kaarten van de Oostenrijkse Nederlanden. Zij kwamen tussen 1771 en 1778 tot stand onder leiding van Joseph de Ferraris, generaal bij de Oostenrijkse artillerie, veldmaarschalk in de Oostenrijkse Nederlanden. Het is de eerste systematische en grootschalige kartering, zowel in "België" als in heel West-Europa.²⁸ Hieruit blijkt dat het plangebied ligt op akker- en/of weiland. De bruine lijnen representeren het heuvellandschap, de Vlaamse Ardennen. Het geeft weer dat het plangebied zich hierin situeert. Verder liggen ten westen en ten zuiden van het plangebied wegen. Tot slot zijn er ook gebouwen in de omgeving aanwezig die behoren tot het parochienummer 62.

²⁴ <http://www.cartesius.be/arcgis/home/webmap/viewer.html?useExisting=1&lang=nl>.

²⁵ [http://www.geopunt.be/Luchtfoto 1971](http://www.geopunt.be/Luchtfoto%201971).

²⁶ [http://www.geopunt.be/ Luchtfoto 1979-1990](http://www.geopunt.be/Luchtfoto%201979-1990).

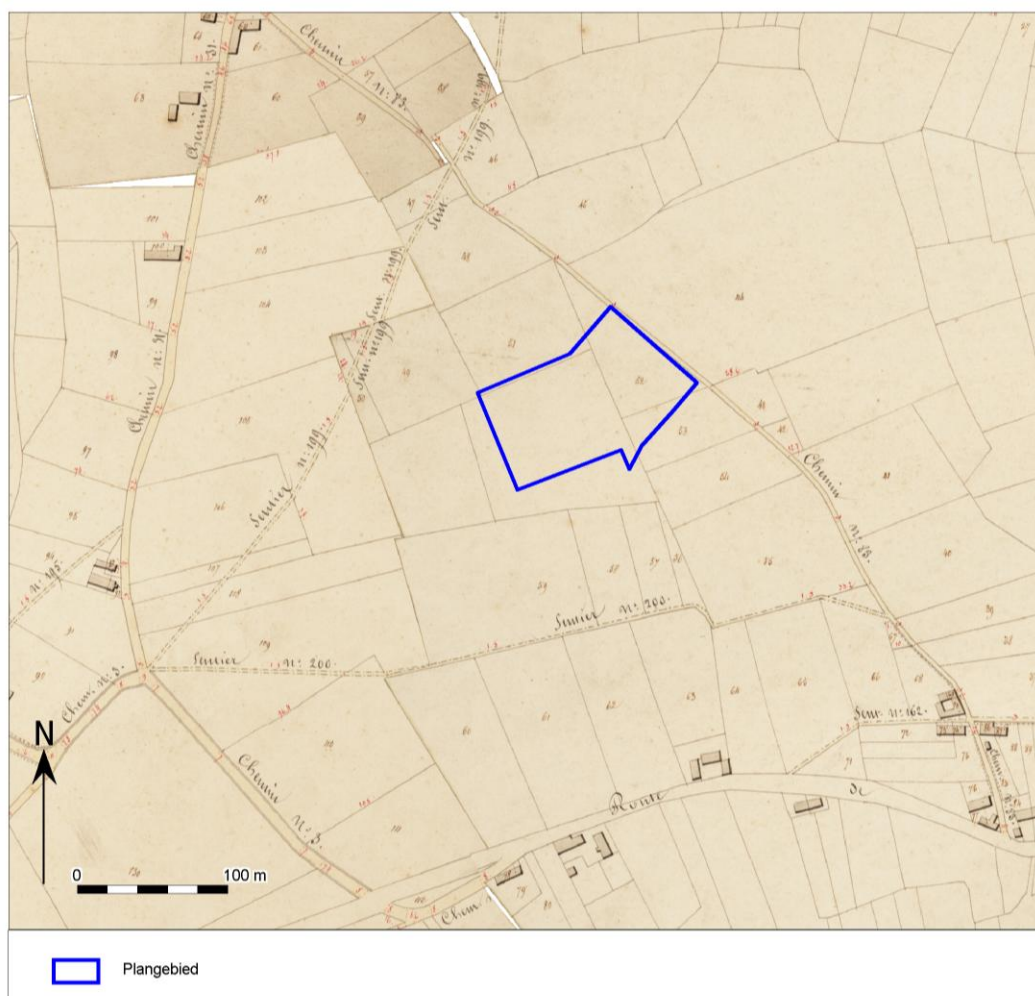
²⁷ [http://www.geopunt.be/Luchtfoto 2013-2015](http://www.geopunt.be/Luchtfoto%202013-2015).

²⁸ [Http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten](http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten).

Afb. 22. Het plangebied op de Ferraris kaart.

Circa 60 jaar later werd de Atlas der Buurtwegen uitgegeven (afb. 22). Dit is een verzameling van boeken met overzichts- en detailplannen, daterend van rond 1840. Hierop valt af te lezen dat het plangebied ligt aan chemin nr. 83 (huidige Kapellestraat) op hoofdzakelijk perceelnummers 52 en 53. Het plangebied wordt in het westen en in het zuiden begrensd door chemin nr. 31 (huidige Molekensstraat) en Route de Berchem (huidige Zonnestraat). Tussen chemin nr. 31, chemin nr. 83 en Route de Berchem lopen er een drietal kleinere wegen, namelijk sentier nr. 162, 199 en 200. Tot slot zijn er ten westen en ten zuiden gebouwen aanwezig.

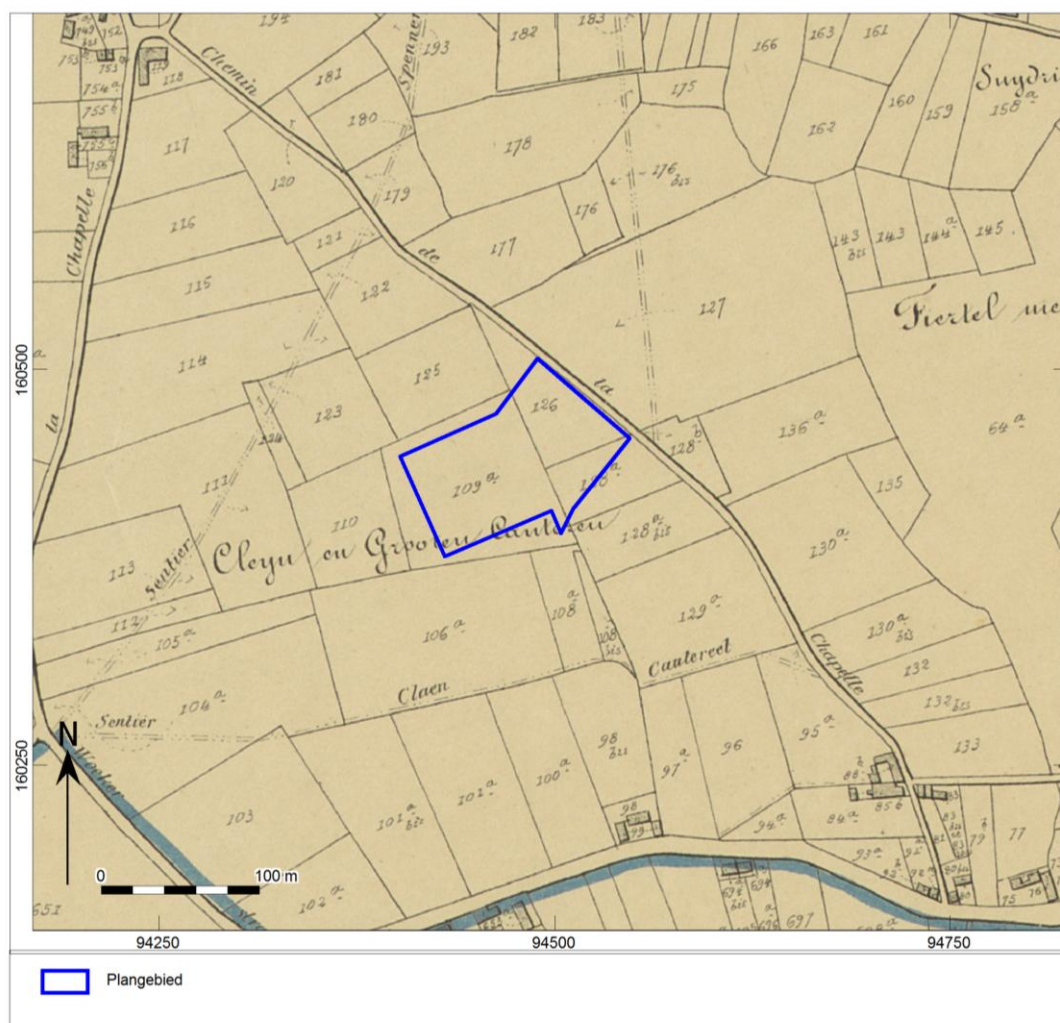
Afb. 23. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.

Een zestal jaar later zijn de Vandermaelenkaarten samengesteld. Dit is een verzameling historische kaarten gemaakt door Philippe Vandermaelen (1795-1869). Zijn "*Carte topographique de la Belgique*" is gemaakt tussen 1846 en 1854 op 250 folio's op schaal 1: 20.000. Deze kaart is gelijkaardig aan de Atlas der Buurtwegen.

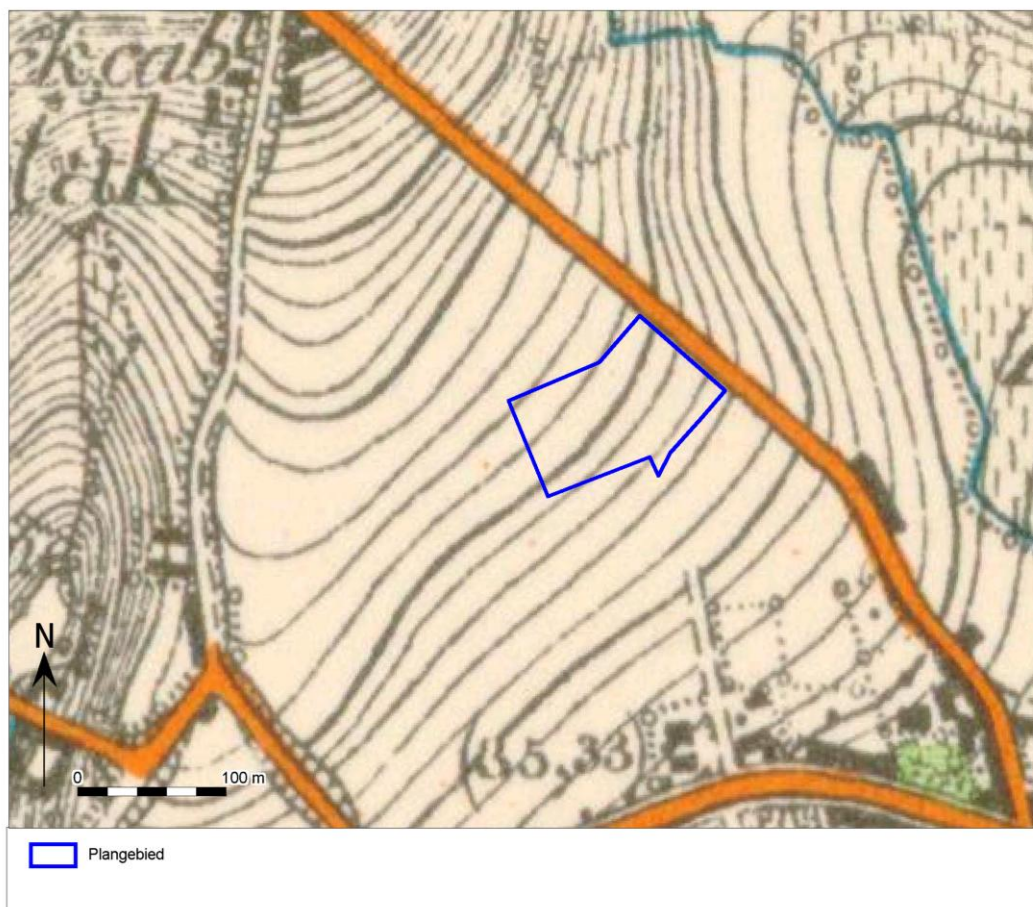
Afb. 24. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.

Met de Popp-kaarten wordt de verzameling van kadasterkaarten bedoeld die in de 19de eeuw uitgegeven werd door de Brugse drukker-uitgever Philippe Chrétien Popp (1805-1879). Deze kaarten waren een gecommmercialiseerde versie van het toenmalig kadaster van België en bevatten vele gegevens over gronden en percelen. Nadat Philippe Vandermaelen al in 1836 toelating had gekregen om de kadastergegevens te gebruiken en in kaart te brengen, kreeg ook Popp deze toelating in 1842. Door het overlijden van Popp werd zijn 'Atlas cadastral parcellaire de la Belgique' niet afgemaakt. Deze kaart brengt het kadaster duidelijk in beeld. Het plangebied ligt deels op de huidige perceelnummers 126, 109a en 128a. Hierbij is de huidige perceelsindeling nog niet helemaal tot zijn huidige voege gekomen. Het plangebied wordt nog steeds omgeven door de reeds hierbovenstaande benoemde wegen. Het plangebied ligt tot slot op de grond Cleyn en Grooten Cauteren. Wat dit wilt zeggen, is onbekend.

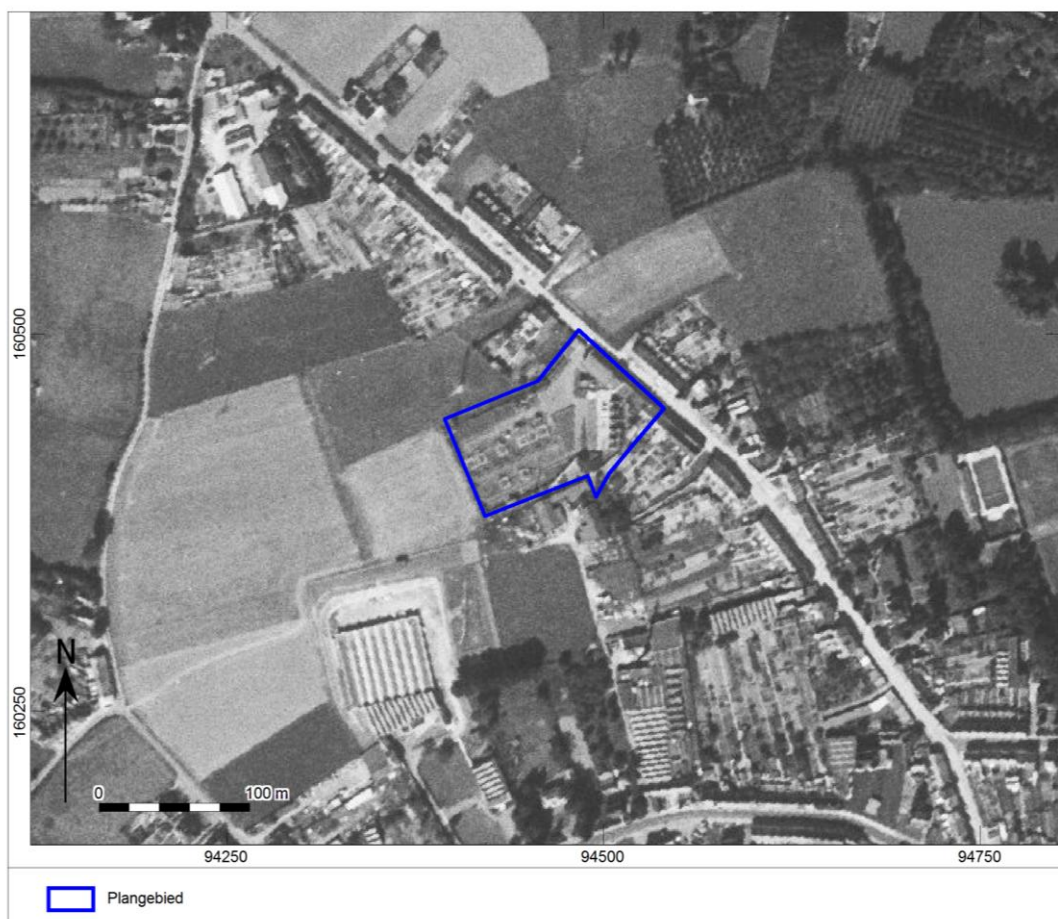
Afb. 25. Het plangebied op de Popp-kaarten.

Nog steeds wordt het plangebied omgeven door de hierboven genoemde wegen. De kleinere wegen die in het gebied tussen de wegen voorkwamen, zijn hier niet meer aanwezig. Ook de huidige Molekensstraat wordt op de kaart afgebeeld als een stippellijn. Dit was nog niet van toepassing op bovenstaande kaarten. Verder worden de gebouwen die reeds zijn aangehaald bij de bouwhistorische schets niet op onderstaande kaart afgebeeld. Hierbij wordt de melding in de bouwhistorische schets van de *Inventaris Onroerend Erfgoed* gevolgd. Daarnaast is er ten zuidoosten van het plangebied meer bebouwing aanwezig. Ook een weg, noord-zuid georiënteerd, is bij deze bebouwing in aanleg. Tot slot stelt deze kaart de Atlas der Buurtwegen, de Vandermaelen kaarten en het DTM vast wat betreft de ligging van het plangebied. De hoogtelijnen op de kaart van 1939 stellen vast dat het plangebied op een iets zwakkere helling ligt. De hoogtelijnen liggen iets verder uit elkaar in vergelijking ten noordoosten van het plangebied.

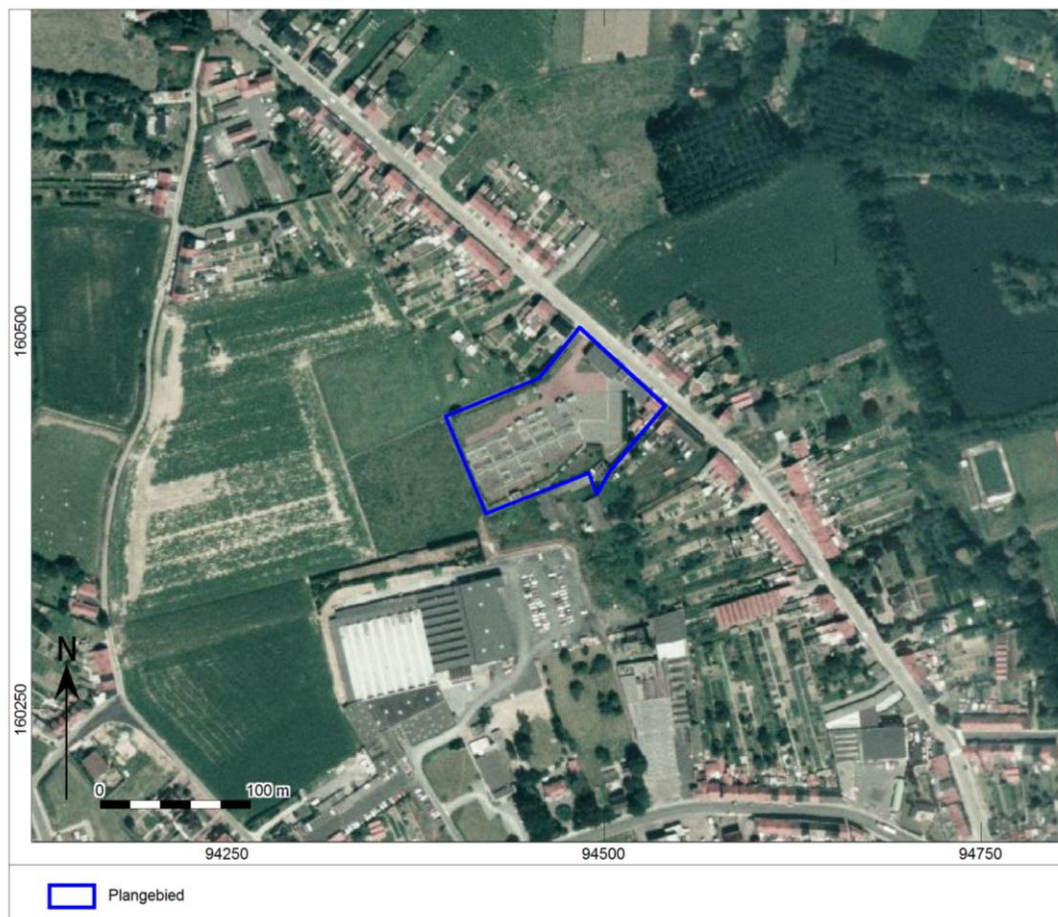

Afb. 26. Het plangebied op de kaart van 1939.

De luchtfoto van 1971 geeft het huidige hoogspanningsstation van toen weer. Hierop zijn de oude restanten van de funderingen van de transformators op afb. 9 nog geen funderingen, maar 'gebouwen'. Deze zijn niet meer te zien op de luchtfoto van 1979-1990. Verder is het plangebied tussen 1979 en 2015 niet veel veranderd.

Afb. 27. Het plangebied op de luchtfoto 1971.

Afb. 28. Het plangebied op de luchtfoto 1979-1990.

Afb. 29. Het plangebied op de luchtfoto 2013-2015.

1.2.4 Potentieel tot kennisvermeerdering, verwachting en conclusie

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvraag *“Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?”* kan als volgt worden beantwoord:

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied zich grotendeels in een overgangsgebied situeert van een dekzandgebied naar een leemgebied. Het wordt ook wel het zandloessgebied of zandleemgebied genoemd waarin de bodem afgewisseld wordt door een combinatie van loess en zandleem. Dit verklaart de verwijzing naar leem van de quartairgeologische en boringenkaart, alsook de verwijzing naar zandleem op de bodemkaart. Dit overgangsgebied is typisch voor de Vlaamse Ardennen waarin het plangebied zich situeert. Op basis van de ligging bestaat een potentie voor archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum. De archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum tot Vroeg-Neolithicum, bestaan voornamelijk uit puntlocaties zoals een kampplaats. Deze kampplaatsen waren voornamelijk gelegen op de overgangszone van droog naar nat en komen voornamelijk voor op een plateau- of terrasrand in een omgeving van open water zoals bijvoorbeeld een rivier. De ligging van het plangebied is hierop van toepassing. Het ligt op een overgang tussen een natuurlijk lager en hoger gelegen gebied (flank van een heuvel) en nabij een beek, alsook een rivier, namelijk de Fonteinbeek die uitmondt in de Molenbeek (oost-west geïoriënteerd). Tevens moet er rekening gehouden worden met de ophoging van circa 1 m in het zuidelijke gedeelte van het plangebied met de grens naar het lager gelegen deel in het plangebied (tuin van de kabienwachter). In het verleden heeft men over het plangebied dat ligt op circa 44 m +TAW 130 cm –mv afgegraven voor de aanleg van funderingen voor het hoogspanningsstation in het verleden. Daarna is het zuidelijke gedeelte van het plangebied verder opgehoogd zodat men die afdalende helling kon wegwerken tot een horizontaal egaal vlak. Hierbij geeft de bodemkaart weer dat het plangebied ligt in een antropogene bodem (OB). Van deze bodems is de kans aanwezig dat ze verstoord zijn, maar dat is

tot op heden niet bewezen. Toch kan er voor het merendeel van het plangebied dat zich situeert op circa 44 m TAW aangegeven worden dat hiervan de bodem is verstoord tot circa 130 cm –mv. In het lager gelegen gedeelte van het plangebied (tuin van de kabienwachter) kan de bodem wel intact zijn. Hier komen waarschijnlijk matig droge zandleembodems voor (Lca) en bestaat een archeologische verwachting op intacte resten vanaf het Laat-Paleolithicum. Echter zal deze bodem verstoord zijn door de aanleg van enkele gebouwen aan de Kapellestraat (circa 110 m –mv) en de aan- en afvoer van vrachtwagens voor de ophoging. Daarnaast zou hiervan circa 507 m² verstoord worden over een oppervlakte van circa 1762 m². Hierbij zal de aanleg van de transformator en kabels 50 cm tot 80 cm –mv gaan waarbij deze het oorspronkelijke maaiveld niet zullen raken. De logette en enkele delen van de nieuwe gebouwen zullen hierbij circa 110 cm –mv. Deze zullen het oorspronkelijke maaiveld wel raken. De oppervlakte van de delen die circa 110 cm –mv is circa 290 m² over een gehele oppervlakte van circa 1762 m². Verder ligt er op de plaats van gebouw 1 reeds een gebouw met een diepte van circa 110 cm –mv. Ook de gebouwen aan de Kapellestraat die op het lager gelegen gebied zijn gelegen hebben een diepte van circa 110 cm –mv. Hierbij zal de bodem reeds sterk verstoord zijn. Er zal dan nog circa 100 m² (logette) overblijven die dieper gaat dan de ophoging van circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet op geplakt worden). Dit is een vrij kleine oppervlakte in vergelijking met de oppervlakte van het lager gelegen deel. Het zal dan bijgevolg geen sterke invloed hebben op eventueel kennisvermeerdering voor de omgeving Ronse (zie afb. 3 ter verduidelijking).

Eventueel aanwezige archeologische resten vanaf het Neolithicum zullen zich manifesteren als een vindplaats met een sporenniveau. Vanaf deze periode ging de mens over naar landbouw. De gronden waar beakkerd kon worden, speelden dan ook een belangrijke rol. De eerste boeren kozen dan ook plaatsen waar goed ontwaterde en mineralogisch rijke gronden gelegen waren. De historische gegevens en de CAI-meldingen geven weer dat Ronse een hoge potentie heeft aan Steentijd, Romeinse periode, Volle en Late Middeleeuwen. Deze meldingen zijn hoofdzakelijk weergegeven rondom en in het historisch centrum van Ronse. Het plangebied zelf heeft geen specifieke meldingen hierover. Het werd tot circa de jaren '50 van de twintigste eeuw hoofdzakelijk gebruikt als akker- en of weiland volgens de historische kaarten. Afgeleid uit de *Inventaris Onroerend Erfgoed* zijn er reeds gebouwen te vinden in het plangebied aan de Kapellestraat.²⁹ Deze worden niet afgebeeld op de kaart van 1939. Hierbij zal de *Inventaris Onroerend Erfgoed* worden gevolgd. Er kan worden aangenomen dat in de eerste helft van de 20ste eeuw (tussen circa 1921 en 1950) het zuidelijke gedeelte tot aan de grens met het lager gelegen gebied (tuin van de kabienwachter) werd opgehoogd tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden). Op de luchtfoto's van 1971 wordt het hoogspanningsstation afgebeeld. De installaties bevinden zich hoofdzakelijk in het centrale gedeelte van het plangebied. In het oostelijke gedeelte van het plangebied zijn er gebouwen aanwezig die te maken hebben met de verwerking van de hoogspanningskabels. Het sporenniveau vanaf het Neolithicum zal door de aanleg van de transformators en kabels niet worden aangereikt omdat de toekomstige bodemverstoring zich zal bevinden tussen 50 en 80 cm in de ophoging van circa 1 m. De aanleg van de logettes en de gebouwen kunnen het oorspronkelijk maaiveld in het lager gelegen gebied en eventueel het sporenniveau aanreiken, maar de ligging van de toekomstige gebouwen situeert zich deels op de bestaande ophoging en deels op de bestaande gebouwen die gelegen zijn in het lager gelegen gebied. De bodem in het lager gelegen gebied zal hier reeds sterk verstoord zijn. Enkel de logette van circa 100 m² kan een eventueel intact sporenniveau verstoren. Doordat dit een vrij klein oppervlakte is ten opzichte van het grotere geheel, zal dit geen duidelijke archeologische kenniswinst opleveren (zie afb. 3 ter verduidelijking).

²⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/28736>.

De beantwoording van de overige onderzoeksvraag is als volgt:

- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*

Eerst en vooral is het plangebied in het zuidelijke gedeelte tot aan de grens met het lager gelegen gebied opgehoogd tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden). In verleden heeft men het merendeel van het gebied dat is gelegen op circa 44 m +TAW volledig afgegraven tot 130 cm –mv voor de aanleg van funderingen van transformatoren, vakwerken, etc. Dit gedeelte van het plangebied is reeds sterk verstoord.

De toekomstige werkzaamheden zullen deels plaatsvinden op de reeds opgehoogde grond en deels in het lager gelegen gebied (tuin van de kabienwachter). Dit lager gelegen gebied zal men eerst ‘zuiveren’, dus de oude funderingen van de transformatoren, kabels, etc. zullen verwijderd worden. Hierna zal men deze ophogen tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden) zodat het overeenkomt met het oostelijke gebied waar het huidige hoogspanningsstation staat. De toekomstige diepteverstoringen zullen het volgende zijn:

- Transformatoren: circa 50 cm –mv
- Kabels: circa 80 cm –mv
- Logettes en gebouwen: circa 110 cm –mv.

De bestaande gebouwen (huisnummers 106 en 108) aan de Kapellestraat zullen na het project verwijderd worden om de continuïteit van de elektriciteitsvoorziening te kunnen waarborgen. Nog niet zeker is of de grond hierbij opgehoogd zal worden. Hierbij zou men eventueel werken met bomen op een schuine rij om de post af te schermen.

Enkel de nieuwe logette en een deel van de toekomstige gebouwen zullen een bodemverstoring leveren dieper dan het oorspronkelijke maaiveld in het lager gelegen gebied. Hierbij moet er rekening gehouden worden dat de bodem bij de aanleg van de nieuwe gebouwen reeds verstoord zal zijn door de aanleg van de gebouwen aan de Kapellestraat. Daarnaast zou enkel de logette een impact hebben op eventueel intacte archeologische resten, maar omwille van een kleine oppervlakte (circa 100 m²) in vergelijking met de totale oppervlakte van het lager gelegen gebied in het plangebied (circa 1762 m²) zal dit geen sterke bijdrage leveren tot kennisvermeerdering.

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

Het plangebied is door middel van dit bureauonderzoek voldoende onderzocht. De geplande werkzaamheden vormen geen bedreiging voor het bodemarchief. Er wordt daarom door het Vlaams Erfgoed Centrum geen verder onderzoek geadviseerd.

Ondanks het advies tot vrijgeven van beide plangebieden blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

1.2.5 Samenvatting

In opdracht heeft het Vlaams Erfgoed Centrum in maart 2017 een archeologienota opgesteld naar de archeologische waarde van de locatie Kapellestraat 110 in Ronse (afb. 1 en 2). De archeologienota bestaat uit een bureauonderzoek en is uitgevoerd naar aanleiding van de voorgenomen aanleg van een kabelverbinding en de bouw van enkele gebouwen. Hiervoor zullen enkele gebouwen (bestaande uit transformatoren, cabine, relaiszaal, compressorgebouw en inkuipingsgebouw) en velden worden afgebroken.

Op basis van het bureauonderzoek werd er een archeologische verwachting van het Laat-Paleolithicum verwacht.

Op basis van de aardwetenschappelijke gegevens uit het bureauonderzoek blijkt dat het plangebied zich grotendeels in een overgangsgebied situeert van een dekzandgebied naar een leemgebied. Het wordt ook wel het zandloessgebied of zandleemgebied genoemd waarin de bodem afgewisseld wordt door zand- en leemlagen. Dit verklaart de verwijzing naar leem van de quartairgeologische en boringenkaart, alsook de verwijzing naar zandleem op de bodemkaart. Dit overgangsgebied is iets typisch voor de Vlaamse Ardennen waarin het plangebied zich situeert. Op basis van de ligging bestaat een potentie voor archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum. De archeologische resten vanaf het Laat-Paleolithicum tot Vroeg-Neolithicum, bestaan voornamelijk uit puntlocaties zoals een kampplaats. Deze kampplaatsen waren voornamelijk gelegen op de overgangszone van droog naar nat en komen voornamelijk voor op een plateau- of terrasrand in een omgeving van open water zoals bijvoorbeeld een rivier. De ligging van het plangebied is hierop van toepassing. Het ligt op een overgang tussen een natuurlijk lager en hoger gelegen gebied (flank van een heuvel) en nabij een beek, alsook een rivier, namelijk de Fonteinbeek die uitmondt in de Molenbeek (oost-west geïoriënteerd). Tevens moet er rekening gehouden worden met de ophoging van circa 1 m in het zuidelijke gedeelte van het plangebied met de grens naar het lager gelegen deel in het plangebied (tuin van de kabienwachter). In het verleden heeft men over het plangebied dat ligt op circa 44 m +TAW 130 cm –mv afgegraven voor de aanleg van funderingen voor het hoogspanningsstation in het verleden. Daarna is het zuidelijke gedeelte van het plangebied verder opgehoogd zodat men die afdalende helling kon wegwerken tot een horizontaal egaal vlak. Hierbij geeft de bodemkaart weer dat het plangebied ligt in een antropogene bodem (OB). Van deze bodems is de kans aanwezig dat ze verstoord zijn, maar dat is tot op heden niet bewezen. Toch kan er voor het merendeel van het plangebied dat zich situeert op circa 44 m TAW aangegeven worden dat hiervan de bodem is verstoord tot circa 130 cm –mv. In het lager gelegen gedeelte van het plangebied (tuin van de kabienwachter) kan de bodem wel intact zijn. Hier komen waarschijnlijk matig droge zandleembodems voor (Lca) en bestaat een archeologische verwachting op intacte resten vanaf het Laat-Paleolithicum. Echter zal deze bodem verstoord zijn door de aanleg van enkele gebouwen aan de Kapellestraat (circa 110 m –mv) en de aan- en afvoer van vrachtwagens voor de ophoging. Daarnaast zou hiervan circa 507 m² verstoord worden over een oppervlakte van circa 1762 m². Hierbij zal de aanleg van de transformator en kabels 50 cm tot 80 cm –mv gaan waarbij deze het oorspronkelijke maaiveld niet zullen raken. De logette en enkele delen van de nieuwe gebouwen zullen hierbij circa 110 cm –mv. Deze zullen het oorspronkelijke maaiveld wel raken. De oppervlakte van de delen die circa 110 cm –mv is circa 290 m² over een gehele oppervlakte van circa 1762 m². Verder ligt er op de plaats van gebouw 1 reeds een gebouw met een diepte van circa 110 cm –mv. Ook de gebouwen aan de Kapellestraat die op het lager gelegen gebied zijn gelegen hebben een diepte van circa 110 cm –mv. Hierbij zal de bodem reeds sterk verstoord zijn. Er zal dan nog circa 100 m² (logette) overblijven die dieper gaat dan de ophoging van circa 1 m. Dit is een vrij kleine oppervlakte in vergelijking met de oppervlakte van het lager gelegen deel. Het zal dan bijgevolg geen sterke invloed hebben op eventueel kennisvermeerding van het gebied Ronse (zie afb. 3 ter verduidelijking).

Eventueel aanwezige archeologische resten vanaf het Neolithicum zullen zich manifesteren als een vindplaats met een sporenniveau. Vanaf deze periode ging de mens over naar landbouw. De gronden waar beakkerd kon worden, speelden dan ook een belangrijke rol. De eerste boeren kozen dan ook plaatsen waar goed ontwaterde en mineralogisch rijke gronden gelegen waren. De historische gegevens en de CAI-meldingen geven weer dat Ronse een hoge potentie heeft aan Steentijd, Romeinse periode, Volle en Late Middeleeuwen. Deze meldingen zijn hoofdzakelijk weergegeven rondom en in het historisch centrum van Ronse. Het plangebied zelf heeft geen specifieke meldingen hierover. Het werd tot circa de jaren '50 van de twintigste eeuw hoofdzakelijk gebruikt als akker- en of weiland volgens de historische kaarten. Afgeleid uit de *Inventaris Onroerend Erfgoed* zijn er reeds gebouwen te vinden in het plangebied aan de Kapellestraat.³⁰ Deze worden niet afgebeeld op de kaart van 1939. Hierbij zal de *Inventaris Onroerend Erfgoed* worden

³⁰ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/28736>.

gevolgd. Er kan worden aangenomen dat in de eerste helft van de 20ste eeuw (tussen circa 1921 en 1950) het zuidelijke gedeelte tot aan de grens met het lager gelegen gebied (tuin van de kabinwachter) werd opgehoogd tot circa 1 m (een nauwkeurig cijfer kan hier niet opgeplakt worden). Op de luchtfoto's van 1971 wordt het hoogspanningsstation afgebeeld. De installaties bevinden zich hoofdzakelijk in het centrale gedeelte van het plangebied. In het oostelijke gedeelte van het plangebied zijn er gebouwen aanwezig die te maken hebben met de verwerking van de hoogspanningskabels. Het sporenniveau vanaf het Neolithicum zal door de aanleg van de transformatoren en kabels niet worden aangereikt omdat de toekomstige bodemverstoring zich zal bevinden tussen 50 en 80 cm in de ophoging van circa 1 m. De aanleg van de logettes en de gebouwen kunnen het oorspronkelijk maaiveld in het lager gelegen gebied en eventueel het sporenniveau aanreiken, maar de ligging van de toekomstige gebouwen situeert zich deels op de bestaande ophoging en deels op de bestaande gebouwen die gelegen zijn in het lager gelegen gebied. De bodem in het lager gelegen gebied zal hier reeds sterk verstoord zijn. Enkel de logette van circa 100 m² kan een eventueel intact sporenniveau verstoren. Doordat dit een vrij klein oppervlakte is ten opzichte van het grotere geheel, zal dit geen duidelijke archeologische kenniswinst opleveren (zie afb. 3 ter verduidelijking).

Het plangebied zal worden vrijgegeven omdat enerzijds een deel van de toekomstige werkzaamheden zullen worden uitgevoerd in opgehoogde grond waarvan het eventueel archeologisch niveau niet geraakt zal worden. Anderzijds zijn er bepaalde toekomstige werkzaamheden die het oorspronkelijk maaiveld wel zullen raken, maar aangezien de oppervlakte te klein is in relatie tot het gehele plangebied, zal dit geen specifieke bijdrage kunnen leveren tot kennisvermeerdering voor de omgeving Ronse.

Literatuur

- Agentschap Onroerend Erfgoed, 2016: Code van Goede Praktijk voor de uitvoering en rapportage over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren, versie 2,0.
- Bogemans, F. "Kaartblad 30/38: Geraardsbergen & ATH (deel)." Toelichting bij de quartairgeologische kaart. Brussel, 2005.
- Bogemans, F. "Kaartblad 29: Kortrijk." Toelichting bij de quartairgeologische kaart. Brussel, 2007.
- Ervynck, A., S. Debruyne, R. Ribbens, 2015: *Assessment; Een handleiding voor de archeoloog*. Onroerend Erfgoed, Beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed.
- Ferraris, J., 1771-1778: *Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsendom Luik*.
- Fricx, E., 1712: *Carte de Pays-Bas*.
- Jacobs, P., M. de Ceucelaire, E. Stevens & M. Verschuren, 1993: Philosophy and methodology of the new geological map of the Tertiary formations, Northwest Flanders, Belgium. *Bull Soc belge Géol* 102,
- Kadaster, 1850-1864: *Topografische Militaire Kaart, kaartblad 56*. Nationaal Archief,
- Onbekend, 1840-1850: *Atlas der buurtwegen*.
- Sanders, J. en H. Vandenhoude. "Verklarende tekst bij het kaartblad 98 E." Bodemkaart van België. S.l., 1987.
- Vandermaelen, F., 1846-1854: *Cartes topographiques de la Belgique*.

Geraadpleegde websites

- <http://nl.wikipedia.org/wiki/Ferrariskaarten>
- <http://www.geopunt.be/kaart>
- <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/index.html>
- <https://id.erfgoed.net>
- <http://www.gokrti.be/index.html>
- <http://www.ronse.be/algemeen/vrije-tijd/musea/overzicht>
- http://www.cultuurfabriek.be/nl/cf_history.asp?p=1
- <https://sites.google.com/site/terramobilekortrijk/stad--en-streekverhalen/de-formatie-van-kortrijk>

Lijst van afbeeldingen en tabellen

- Afb. 1. Locatiekaart van het plangebied.
- Afb. 2. Aanduiding van het uit te voeren archeologisch onderzoek op het plan van de bestaande toestand op het terrein.
- Afb. 3. Verstoringkaart.
- Afb. 4. Locatie van het plangebied op de bodemgebruikskaart.
- Afb. 5. Locatie van het plangebied op de bodembedekkingskaart.
- Afb. 6. Locatie van het plangebied op luchtfoto 2013-2015.
- Afb. 7. Transformator.
- Afb. 8. Voorbeeld van huidige installatie transformator met lijnverbinding naar vakwerkconstructie.
- Afb. 9. Huidige situatie.
- Afb. 10. Gebouwen met vooraan de kabelgoten die afgedekt zijn met betonnen tegels.
- Afb. 11. Toekomstige situatie.
- Afb. 12. Tuin van woning kabinewachter.
- Afb. 13. Locatiekaart van het plangebied op de Tertiaire kaart.
- Afb. 14. Locatiekaart van het plangebied op de Quartairgeologische kaart.
- Afb. 15. Het plangebied op de bodemkaart.
- Afb. 16. Het plangebied op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM) met hoogteverloop van het terrein.
- Afb. 17. Het plangebied op de Bodemerosiekaart.
- Afb. 18. Het plangebied op een orthofoto uit 2013-2015.

- Afb. 19. Uitsnede uit de Centraal Archeologische Inventaris van het onderzoeksgebied.
 Afb. 20. Intercom, tranformatiepost.
 Afb. 21. Villa Mon Rêve.
 Afb. 22. Het plangebied op de Ferraris kaart.
 Afb. 23. Het plangebied op de Atlas der Buurtwegen.
 Afb. 24. Het plangebied op de Vandermaelenkaarten.
 Afb. 25. Het plangebied op de Popp-kaarten.
 Afb. 26. Het plangebied op de kaart van 1939.
 Afb. 27. Het plangebied op de luchtfoto 1971.
 Afb. 28. Het plangebied op de luchtfoto 1979-1990.
 Afb. 29. Het plangebied op de luchtfoto 2013-2015.

Tabel 1. Overzicht van de verschillende (pre)historische perioden.

Bijlage 1 Plannenlijst

Projectcode	2017B73
Onderwerp	Plannenlijst
Plannummer	1
Type plan	Locatiekaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	2
Type plan	GRB-kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	3
Type plan	Verstoringkaart
Onderwerp plan	Verstoorte huidige en toekomstige zones
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	14/03/2017
Plannummer	4
Type plan	Bodemgebruikskaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	5
Type plan	Bodembedekkingskaart.
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017

Plannummer	9
Type plan	Gegeorefereerd plangebied op de GRB-kaart.
Onderwerp plan	Huidige situatie.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	11
Type plan	Gegeorefereerd plangebied op de GRB-kaart.
Onderwerp plan	Toekomstige situatie.
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	13
Type plan	Tertiaire kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	14
Type plan	Quartairgeologische kaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	15
Type plan	Bodemkaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	16
Type plan	DTM met hoogteverloop
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/03/2017
Plannummer	17
Type plan	Bodemerosiekaart
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/03/2017
Plannummer	19
Type plan	CAI
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend

Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	08/03/2017
Plannummer	22
Type plan	Ferraris
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1771-1778
Plannummer	23
Type plan	Atlas der Buurtwegen
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	Circa 1840-1850
Plannummer	24
Type plan	Vandermaelen
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1846-1854
Plannummer	25
Type plan	Popp
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	Na 1842
Plannummer	26
Type plan	Topografische kaart van 1939
Onderwerp plan	Locatie van het plangebied
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Analoog
Datum	1939

Bijlage 2 Fotolijst

Projectcode	2017B73
Onderwerp	fotolijst
ID	7
Type	Overzichtsfoto
onderwerp	Transformator
ID	8
Type	Overzichtsfoto
onderwerp	Voorbeeld van huidige installatie transformator met lijnverbinding naar vakwerkconstructie
ID	10
Type	Overzichtsfoto

onderwerp	Gebouwen met vooraan de kabelgoten die afgedekt zijn met betonnen tegels.
ID	12
Type	Overzichtsfoto
onderwerp	Tuin van kabinwachter.
ID	20
Type	Overzichtsfoto
onderwerp	Intercom, transformatiepost
ID	21
Type	Overzichtsfoto
onderwerp	Villa Mon Rêve.
ID	27
Type	Luchtfoto 1971
onderwerp	Locatie van het plangebied.
ID	28
Type	Luchtfoto 1979-1990
onderwerp	Locatie van het plangebied.
ID	6, 18 en 29
Type	Luchtfoto 2013-2015
onderwerp	Locatie van het plangebied.

